

WETGEVING FINANCIËLE MARKTEN WAT VERANDERT ER IN 2016?

➤ *Terugblik*

De ontwikkeling van het financieel toezichtrecht heeft in 2015 niet stilgestaan. Een jaar waarin onder meer het bereik van de bankierseed en de geschiktheids- en betrouwbaarheidseisen werd uitgebreid, waarin een bonuscap van 20% werd ingevoerd in de hele financiële sector, waarin de gevolgen van het Europees bankentoezicht zichtbaar werden en waarin is komen vast te staan dat fintech-ondernemingen en crowdfunding platformen een duidelijke plek in de Wet op het financieel toezicht moeten en zullen krijgen.

➤ *Vooruitblik*

Het jaar 2016 wordt, in elk geval voor wat betreft het financieel toezichtrecht, wederom geen saai jaar. Er staat veel nieuwe wetgeving op stapel. Daarnaast hebben de toezichthouders *on-sites* en thema-onderzoeken aangekondigd. De belangrijkste ontwikkelingen met betrekking tot het financieel toezichtrecht die in 2016 relevant zullen zijn voor de markt, zetten wij in deze Vooruitblik op een rij. Daarbij gaan we zowel in op nieuwe regelgeving, als op de speerpunten van de toezichthouders.

➤ *Waar in bent u geïnteresseerd?*

Ga direct naar een specifiek onderdeel van deze Vooruitblik door op een van de onderstaande links te klikken:

[Algemeen](#)

[Afwikkelondernemingen](#)

[Alternatieve financiering](#)

[Banken](#)

[Beheerders van beleggingsinstellingen](#)

[Beleggingsondernemingen](#)

[Betaaldienstverleners](#)

[Financiële dienstverleners](#)

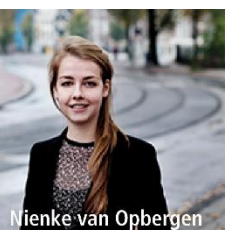
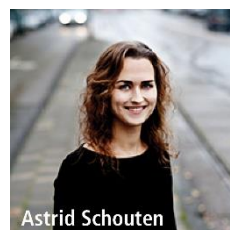
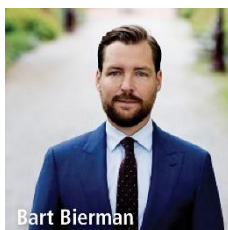
[Kredietverstrekkers](#)

[Trustkantoren](#)

[Uitgevende instellingen](#)

[Verzekeraars](#)

➤ *Hoe kunt u contact met ons opnemen?*

FINNIUS

Vooruitblik 2016

WETGEVING FINANCIËLE MARKTEN ALGEMENE ONTWIKKELINGEN

ONDERWERPEN

[Europees actieplan voor de opbouw van een kapitaalmarktunie](#)

[DNB Toezichtprioriteiten 2016](#)

[Ruimere bevoegdheden voor AFM en DNB?](#)

[Ontwikkelingen op het gebied van EMIR](#)

[Rapportage- en transparantieplichtingen voor effectenfinancieringstransacties](#)

[Aanpassingen toetsingsproces](#)

[DNB Meldpunt misstanden](#)

[European Commission call for evidence over impact van financiële regelgeving](#)

[Toegankelijkheid Wft](#)

[Consultatie AFM van de Leidraad vastgoedtaxaties](#)

➤ **Europees actieplan voor de opbouw van een kapitaalmarktunie**

Op 30 september 2015 heeft de Europese Commissie het actieplan voor de opbouw van een kapitaalmarktunie gepresenteerd (COM (2015) 148 final). In het kader van de prioriteit van de commissie Juncker om werkgelegenheid, groei en investeringen in de EU te stimuleren, beoogt de Europese Commissie met dit actieplan de groeipotentie van Europa te versterken door financieringsbronnen voor Europese ondernemingen en langetermijninvesteringsprojecten te versterken en te diversifiëren. Het actieplan bestrijkt een breed terrein en de diversiteit aan voorgestelde acties is groot. In het actieplan zijn zes thema's onderscheiden:

- het financieren van innovatie, start-ups en het midden- en kleinbedrijf (mkb)
- het verbeteren van toegang tot kapitaalmarktfinanciering
- het bevorderen van langetermijninvesteringen in duurzame en infrastructurele projecten
- het stimuleren van retail- en institutionele investeringen
- vergroting van financieringscapaciteit van banken
- het faciliteren van grensoverschrijdende investeringen

Het Nederlandse kabinet heeft in haar reactie op het actieplan van de Europese Commissie aangegeven hier in beginsel positief tegenover te staan. Acties die concreet hun beslag krijgen in 2016 en die marktpartijen direct raken, zullen aan de orde komen in de afzonderlijke onderdelen van de Finnius Vooruitblik.

➤ **DNB Toezichtprioriteiten 2016**

DNB publiceerde in november 2015 haar toezichtprioriteiten voor het komende jaar. Hierin wordt beschreven wat voor 2016 de toezichtprioriteiten zijn voor de financiële sector in Nederland, vanuit het perspectief van DNB. Dit document bevat zowel aankondigingen voor specifieke instellingen zoals banken en verzekeraars, maar ook aankondigingen van meer algemene aard. Een aantal van deze algemene aankondigingen betreft:

- **Data-kwaliteit en rapportage:** DNB richt zich in 2016 op verbetering van de rapportages door de instellingen;

FINNIUS

Vooruitblik 2016

- **Risk management:** DNB gaat scherper letten op de koppeling tussen door instellingen geïdentificeerde risico's en de maatregelen die naar aanleiding daarvan worden genomen;
- **Integriteitstoezicht:** DNB gaat in 2016 het integriteitstoezicht intensiveren. Dit doet zij enerzijds door goed zicht te houden op signalen en trends en door eigen (thematisch) onderzoek naar potentiële problemen. Anderzijds zal zij onderzoek verrichten naar integriteitsrisicoanalyses en beheersmaatregelen. Ook zal een klokkenluidersloket worden geopend voor medewerkers van onder toezicht staande instellingen.
- **Transparantie DNB:** DNB gaat in 2016 haar eigen transparantie vergroten. Zo zal in 2016 voor het eerst de Staat van het Toezicht worden gepubliceerd, met informatie over de ontwikkeling van de sector en hoe het DNB-toezicht daaraan heeft bijgedragen.
- **Technologische innovatie:** In 2016 zal DNB een onderzoek starten naar de impact van technologische innovatie op de financiële sector en het toezicht.
- **On-sites:** DNB zal een grotere rol inruimen voor diepgravende on-site toezichtonderzoeken en zal richten op meer data-gedreven toezicht.
- **EMIR:** Eén van de DNB-toezichtthema's voor 2016 is de compliance van onder toezicht staande instellingen met de EMIR-verplichtingen.

➤ Ruimere bevoegdheden voor AFM en DNB?

De AFM heeft een overzicht van wetgevingswensen ingediend bij de Minister van Financiën. De AFM verzoekt onder meer om een ruimere bevoegdheid tot het geven van een openbare waarschuwing op twee onderdelen:

- De AFM wil in een eerder stadium een openbare waarschuwing kunnen geven. Momenteel kan de AFM alleen een openbare waarschuwing geven als een overtreding is vastgesteld. De AFM wil in het belang van de consumentenbescherming een openbare waarschuwing kunnen geven als *een redelijk vermoeden* bestaat van een overtreding.
- De AFM wil ten aanzien van *alle* overtredingen een openbare waarschuwing kunnen geven. Momenteel heeft de AFM deze bevoegdheid uitsluitend met betrekking tot verbodsbepalingen en een aantal specifieke overtredingen, maar bijvoorbeeld niet ten aanzien van overtreding van de gedragsregels uit deel 4 van de Wet op het financieel toezicht (Wft).

Verder wil de AFM de bevoegdheid krijgen om in rapportages financiële ondernemingen bij naam te kunnen noemen, het zogenoemde '*faming, naming and shaming*'. De AFM heeft geconstateerd dat zij in onderzoeken en verkenningen regelmatig inbreuken op de normen uit de Wft constateert. Momenteel kan de AFM deze partijen niet bij naam noemen in rapportages. De AFM meent dat de rapportages aan impact kunnen winnen als dit wel mogelijk zou zijn: (i) ondernemingen die het goed doen kunnen nalatig handelen van branchegenoten niet worden aangerekend en (ii) ondernemingen die het minder goed doen hebben een extra prikkel de organisatie te verbeteren.

DNB heeft op haar beurt de wens geuit voor een wettelijke invulling van een bevoegdheid voor DNB om naar buiten te treden indien een instelling zelf toezichtvertrouwelijke informatie openbaar maakt die onjuist of onvolledig is. DNB wil graag dat een soort uitzondering op haar geheimhoudingsplicht wordt gecreëerd die DNB de mogelijkheid biedt dat soort onjuiste of onvolledige informatie te corrigeren.

De Minister van Financiën heeft aangegeven te onderzoeken in hoeverre wetswijzigingen noodzakelijk en/of wenselijk zijn en daarover met de AFM en DNB in gesprek te zijn. Mogelijk zal dat dan zijn beslag krijgen in een voorstel voor de Wijzigingswet Financiële Markten 2017, die in overeenstemming met de gebruikelijke wetgevingscyclus in de loop van 2016 zal worden geconsulteerd. Partijen die zich zorgen

FINNIUS

Vooruitblik 2016

maken over deze mogelijke uitbreiding van bevoegdheden, doen er dus goed aan dit het komend jaar voor het voetlicht te brengen.

➤ Ontwikkelingen op het gebied van EMIR

De *European Markets Infrastructure Regulation* (EMIR, Verordening 648/2012) stelt eisen aan alle partijen die gebruik maken van OTC-derivaten. EMIR stelt bepalingen voor de handel en afwikkeling van OTC-derivaten. De bepalingen gelden voor alle instellingen die zich hiermee bezig houden. EMIR is al op 16 augustus 2012 van kracht geworden, maar de lagere regelgeving, op grond waarvan toezicht gehouden kan worden, treedt gefaseerd in werking. In 2016 zullen twee belangrijke EMIR-verplichtingen in werking treden.

- ***Verplichte centrale clearing***

Vanaf 21 juni 2016 wordt het voor clearing members verplicht om bepaalde klassen interest rate swaps centraal te clearen (daarmee wordt bedoeld de verplichting om deze derivaten via een *Central Counter Party* (CCP) af te handelen). Vanaf 21 december 2016 geldt deze verplichting ook voor financiële tegenpartijen als bedoeld in EMIR (dit zijn o.a. banken en beleggingsondernemingen en bepaalde alternatieve beleggingsfondsen).

- ***De bilaterale margin uitwisseling bij niet-centraal geclearde transacties***

EMIR verplicht het tijdig en accuraat uitwisselen van zekerheden bij niet-centraal geclearde derivatentransacties. Deze verplichting treedt op 1 september 2016 in werking. Deze verplichting is nader gespecificeerd in draft Regulatory Technical Standards (RTS) gepubliceerd door de ESA's. De regels in de RTS vereisen de uitwisseling van initiële zekerheden en variabele zekerheden. Met name het stellen van initiële zekerheden levert voor marktpartijen een nieuwe extra last op, al bevat de RTS ook enkele uitzonderingen op deze plicht. Deze regels zijn van toepassing op financiële en niet-financiële tegenpartijen als bedoeld in EMIR en gelden alleen voor derivatencontracten die niet centraal worden gecleared via een CCP. De RTS treedt gefaseerd in werking.

Partijen die zich bezighouden met OTC-derivaten zullen ervoor moeten zorgen dat zij er contractueel en systematisch op voorbereid zijn om aan de centrale clearing verplichting en de verplichting tot het bilateraal uitwisselen van zekerheden te voldoen.

➤ Rapportage- en transparantieplichtingen voor effectenfinancieringstransacties

Op 12 januari 2016 treedt de Europese verordening betreffende de rapportage en de transparantie van effectenfinancieringstransacties gefaseerd in werking. De verordening ziet op *securities lending* en grondstoffenleningen, (*reversed*) *repurchase agreements*, kooptransacties met wederverkoop of verkooptransacties met wederinkoop en margeleningstransacties. De belangrijkste bepalingen in de verordening zien op:

- het monitoren en rapporteren van het ontstaan van systeemrisico's in het financiële systeem in verband met effectenfinancieringstransacties (inwerkingtreding is afhankelijk van de inwerkingtreding van de ESMA technische reguleringsnormen, op dit moment nog onbekend);
- het verstrekken van informatie over dergelijke transacties aan beleggers wier activa bij de transacties worden gebruikt (informatieverstrekking in periodieke verslaggeving van toepassing met ingang van 13 januari 2017, informatieverstrekking in precontractuele informatie van toepassing met ingang van 13 juli 2017);

FINNIUS

Vooruitblik 2016

- herbeleningsactiviteiten, het door financiële instellingen hergebruiken van door hun cliënten verstrekte zekerheden (met ingang van 13 juli 2016 van toepassing).

Voor partijen die effectenfinancieringstransacties hebben uitstaan die zijn gesloten vóór de datum van inwerkingtreding is van belang om te controleren of de resterende looptijd meer dan 180 dagen bedraagt. In dat geval is bovenstaande rapportageverplichting van toepassing. Daarnaast is het van belang om er bij hergebruik van ontvangen zekerheden alert op te zijn dat in de onderliggende documentatie wordt vastgelegd onder welke voorwaarden hergebruik mogelijk is en dat daar uitdrukkelijk toestemming voor is verleend door de verstrekende partij.

➤ Aanpassingen toetsingsproces

DNB heeft recentelijk haar eigen toetsingspraktijk onder de loep genomen door een extern onderzoeksbureau een onderzoek te laten uitvoeren. Het onderzoek heeft veel concrete punten opgeleverd, waardoor DNB besloten heeft het toetsingsproces op een aantal punten verder te versterken. Dit zal DNB doen door:

- Het toetsingsproces meer inzichtelijk te maken en het seniormanagement van DNB er meer bij te betrekken.
- Meer inzicht te bieden in het toetsingsproces, de besluitvorming en de mogelijkheden voor bezwaar en beroep.
- Meer transparantie te bieden en meer informatie te geven. Dit zal onder meer gebeuren door geanonimiseerde cases te delen die duidelijk maken hoe een toetsing er in de praktijk aan toegaat. Ook zal nieuw voorlichtingsmateriaal voor de instellingen én de kandidaten beschikbaar worden, zodat zij zich goed kunnen voorbereiden op het toetsingsproces. Ook gaat DNB informatiebijeenkomsten organiseren voor kandidaten en partijen die betrokken zijn bij de voorbereiding van de toetsing.

Personen die in 2016 getoetst moeten worden doen er dus goed aan om deze nieuwe guidance, zo deze er al is op het moment van toetsing of voorbereiding daarop, in zijn of haar voorbereiding te betrekken.

➤ DNB Meldpunt misstanden

DNB heeft medio december 2015 het Meldpunt Misstanden geopend. Het DNB Meldpunt Misstanden is bedoeld voor professionals in de financiële sector die gegronde vermoedens hebben van of in aanraking zijn gekomen met vormen van ernstige overtreding van wet- en regelgeving. Denk aan fraude, corruptie, belangenverstengeling, witwassen en terrorismefinanciering. DNB verwacht dat een melder een misstand eerst intern bij de instelling meldt waar hij of zij werkzaam is. Indien dat niet mogelijk is dan kan een melder een melding doen per telefoon, e-mail, brief of online rapportageformulier. Het formulier wordt momenteel ontwikkeld. DNB beoordeelt vervolgens de melding en start eventueel een onderzoek. Door haar wettelijke geheimhoudingsplicht kan DNB niet inhoudelijk terugkoppelen aan de melder over de aanpak en de status van de melding. Vanaf medio januari zal op dnb.nl meer informatie over het DNB Meldpunt Misstanden worden gepubliceerd, zoals de benodigde gegevens voor een melding en de verschillen tussen de klokkenluidersloketten en de registratie van de melding.

➤ European Commission call for evidence over impact van financiële regelgeving

De Europese Commissie heeft op 30 september 2015 een *call for evidence* gepubliceerd, waarin zij om input en feedback vraagt ten aanzien van de cumulatieve impact en interactie van de huidige Europese wet- en regelgeving op het gebied van financiële diensten. De Europese Commissie wil op deze manier

FINNIUS

Vooruitblik 2016

beter zicht krijgen op mogelijke inconsistenties, incoherenties en lacunes in het huidige raamwerk en zij wil nagaan of er sprake is van onnodige regeldruk en factoren die eventueel een negatieve invloed hebben op investeringen en groei op lange termijn. Tot 6 januari 2016 kunnen concrete voorbeelden van overlapping, inconsistenties, onnodige belasting en ongewenste effecten van wetgeving worden ingediend.

➤ Toegankelijkheid van de Wft

Bij de implementatiewet van de *Bank Recovery and Resolution Directive* gaf de Raad van State in haar advies aan dat de Wet financieel toezicht (Wft) in zijn opzet een technisch ingewikkelde en moeilijk toegankelijke wet is. Dit is mede het gevolg van de hoeveelheid Europese richtlijnen en direct werkende verordeningen (waar de Wft dan al dan niet naar verwijst). De Afdeling advisering van de Raad van State vindt dat met een grondige herziening van de opzet van de Wft de toegankelijkheid moet worden verbeterd. Voor nu zou de inzichtelijkheid van het wetsvoorstel met een handleiding verbeterd kunnen worden, aldus de Raad van State. Momenteel wordt bij het ministerie van Financiën nagedacht over een herziening van de Wft. Wij verwachten in 2016 hier meer concrete voorstellen over.

Wij adviseren marktpartijen belang die hebben bij een inzichtelijker toezichtrechtelijk raamwerk, na te gaan welke struikelblokken zij in de huidige Wft zien, en deze al in deze fase voor het voetlicht te brengen.

➤ Consultatie AFM van de Leidraad vastgoedtaxaties

In december 2015 is de AFM een consultatie gestart over de Leidraad vastgoedtaxaties. De aanleiding voor deze leidraad is de gemiddelde onbetrouwbaarheid van vastgoedtaxaties binnen de financiële sector voor publiek en toezichthouders. De AFM doet aanbevelingen aan financiële ondernemingen over het taxatieproces en de taxateur, en geeft richting aan de randvoorwaarden van de bedrijfsvoering op het gebied van (laten) taxeren. De in de leidraad beschreven richtlijnen zijn niet noodzakelijkerwijs de enige manier om op dit punt aan een beheerste en integere bedrijfsvoering te voldoen.

Voor partijen die graag een reactie willen geven, de consultatie loopt tot 29 januari 2016.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

WETGEVING FINANCIËLE MARKTEN WAT IS IN 2016 BELANGRIJK VOOR AFWIKKELONDERNEMINGEN

ONDERWERPEN

- [Afwikkelondernemingen met zetel in een niet-aangewezen staat](#)
- [Interchange Fee Regulation](#)
- [Beloningsregels volledig van toepassing vanaf 1 januari 2016](#)
- [Eed/belofte financiële sector: Einde overgangstermijn op 31 maart 2016](#)
- [Klokkenluidersregeling](#)

➤ **Afwikkelondernemingen met zetel in een niet-aangewezen staat**

De Wijzigingswet Financiële Markten 2016 brengt enkele, met name technische, wijzigingen met zich ten aanzien van het toezicht op afwikkelondernemingen. Deze wijzigingen zorgen ervoor dat de bepalingen met betrekking tot markttoetreding beter aansluiten op de bepalingen met betrekking tot lopend toezicht. De belangrijkste wijzigingen leiden ertoe dat de voorschriften voor afwikkelondernemingen met zetel in Nederland en de voorschriften voor afwikkelondernemingen met zetel in een niet-aangewezen staat beter op elkaar zijn afgestemd.

Dit betekent met name dat er nieuwe eisen zullen gelden voor afwikkelondernemingen met een zetel in een niet-aangewezen staat die in Nederland diensten willen verlenen, vooral als dit via een bijkantoor gebeurt. Zo is de geschiktheids- en betrouwbaarheidstoets voor bestuurders voortaan ook bij de markttoegang op het bijkantoor van toepassing. DNB anticipeert overigens al wel op deze vereisten. De Wijzigingswet Financiële Markten 2016 treedt per 1 april 2016 in werking.

➤ **Interchange Fee Regulation**

Op 8 juni 2015 trad de Interchange Fee Regulation (2015/751/EU) in werking. Deze stelt regels voor afwikkelingsvergoedingen voor op kaarten gebaseerde betalingstransacties (denk aan credit card en pinpas betalingen). De Interchange Fee Regulation introduceert onder andere een maximum voor de afwikkelingsvergoeding. Door de minister van Financiën is per 9 december 2015 een gewogen gemiddelde maximale afwikkelingsvergoeding voor binnenlandse debetkaarttransacties vastgesteld van € 0,02 per transactie. Het is namelijk mogelijk om voor binnenlandse debetkaarttransacties nationaal een lagere maximale afwikkelingsvergoeding te laten gelden dan de standaardregel. Het vastgestelde maximum geldt 5 jaar, daarna zal in beginsel de standaardvergoeding gaan gelden, te weten: 0,2% van de transactiewaarde per transactie. Met betrekking tot de maximale afwikkelingsvergoeding voor credit card-transacties wordt de standaardregel gevolgd, te weten: 0,3% van de transactiewaarde per transactie.

Een deel van de regels uit de Interchange Fee Regulation is pas vanaf 9 juni 2016 van toepassing (artikel 7-10 Interchange Fee Regulation). Het betreft hier bijvoorbeeld scheiding tussen de betaalkaart *schemes* enerzijds en de verwerkingsentiteiten (die afwikkeldiensten verlenen) anderzijds. Verder is het een betaalkaart *scheme* verboden een uitgever te verhinderen om twee of meer verschillende betaalmerken of betalingsapplicaties aan te brengen op een op kaarten gebaseerd betaalinstrument. Ook is het betaalkaart *schemes* en betaaldienstverleners niet langer toegestaan om acceptanten van een bepaalde kaart te verplichten alle (vaak duurdere) kaarten van dezelfde *scheme* te accepteren. Deze regels zullen deels van toepassing kunnen zijn op de afwikkelonderneming zelf, óf op haar participanten (de betaaldienstverleners).

FINNIUS

Vooruitblik 2016

➤ Beloningsregels volledig van toepassing vanaf 1 januari 2016

Op 7 februari 2015 trad de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (Wbfo) met terugwerkende kracht tot 1 januari 2015 (hoewel een arbeidsrechter onlangs anders oordeelde) in werking. De Wbfo is opgenomen in de Wet op het financieel toezicht. De Wbfo bevat onder meer bepalingen met betrekking tot een beheerst beloningsbeleid voor afwikkelondernemingen, publicatieverplichtingen ten aanzien van dit beloningsbeleid, terugvordering en aanpassing van variabele beloningen en bepalingen over de hoogte en voorwaarden voor uitkeringen van vertrekvergoedingen. De meest in het oog springende bepaling van de Wbfo is de begrenzing van de maximale variabele beloning tot 20% van de vaste beloning (de zogenoemde 20%-bonuscap). Deze bonuscap (maar ook het verbod op gegarandeerde variabele beloning en de bepaling over de maximale vertrekvergoeding) kent een zeer breed bereik en weinig uitzonderingen. De Wbfo bevat een overgangstermijn van één jaar voor financiële verplichtingen met betrekking tot variabele beloningen die op 1 januari 2015 al bestonden. Deze overgangsperiode is dus op 1 januari 2016 afgelopen.

Dit betekent dat vanaf 1 januari 2016 afwikkelondernemingen in principe geen variabele beloningen meer kunnen toekennen van meer dan 20%. DNB zal in 2016 onderzoek doen naar het beloningsbeleid, en dan met name aandacht besteden aan de bonuscap.

➤ Eed/belofte financiële sector: Einde overgangstermijn op 31 maart 2016

Per 1 april 2015 is de kring van personen die de eed/belofte (de 'bankierseed') moeten afleggen uitgebreid naar alle personen die in Nederland onder verantwoordelijkheid van de afwikkelonderneming werken en:

- (i) van wie de werkzaamheden het risicoprofiel van de afwikkelonderneming wezenlijk kunnen beïnvloeden; of
- (ii) die direct klantcontact hebben.

Medewerkers moeten deze eed/belofte in beginsel binnen 3 maanden na indiensttreding afleggen. Bij de inwerkingtreding van deze uitbreiding was echter voorzien in een overgangsregeling voor bestaand personeel: personen die onder de reikwijdte van de uitbreiding vallen en op 1 april 2015 al bij de afwikkelonderneming werken, dienen op uiterlijk 1 april 2016 de eed of belofte af te leggen (maar alleen voor zover die personen gedurende 2016 werkzaam blijven bij of onder verantwoordelijkheid van de afwikkelonderneming).

Het is daarom van belang dat afwikkelondernemingen ervoor zorgen dat deze personen de eed/belofte uiterlijk op 1 april 2016 hebben afgelegd.

➤ Klokkenluidersregeling

Het aangepaste wetsvoorstel Huis voor klokkenluiders is door de Tweede Kamer aangenomen en wordt op 9 februari 2016 plenair behandeld in de Eerste Kamer. Als de wet wordt aangenomen zal voor werkgevers bij wie in de regel ten minste 50 personen werkzaam zijn de plicht ontstaan om een klokkenluidersregeling te formuleren. Ook wordt een Huis voor klokkenluiders opgericht; een zelfstandig bestuursorgaan die zelfstandige bevoegdheden krijgt om te adviseren en onderzoek uit te voeren bij ondernemingen.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

De wet Huis voor klokkenluiders treedt naar verwachting in de loop van 2016 in werking. Afwikkelondernemingen met meer dan 50 werknemers moeten vanaf dat moment voorzien in een klokkenluidersregeling.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

WETGEVING FINANCIËLE MARKTEN WAT IS IN 2016 BELANGRIJK VOOR ALTERNATIEVE FINANCIERINGEN

ONDERWERPEN

[Nationale wetgeving kredietunies](#)

[Aanpassingen nationale regulering crowdfunding](#)

Verhoging investeringsgrenzen

Verplichte investeerderstoets

Reflectiemogelijkheid voor consumenten

Uitzondering van het provisieverbod voor beleggingsondernemingen

Ontheffingsregime bemiddelaars aantrekken van opvorderbare gelden

Vrijstelling verbod aantrekken opvorderbare gelden

Eisen aan vermogensscheiding

[Bankvergunning-light](#)

[Europees actieplan voor de opbouw van een kapitaalmarktunie](#)

➤ Nationale wetgeving kredietunies

De Wet toezicht kredietunies (Wtk) creëert een afzonderlijk toezichtkader voor kredietunies in de Wet op het financieel toezicht. Kredietunies zijn coöperaties, waarin ondernemers zich per branche of per regio verenigen en elkaar geld uitlenen. De Wtk voorziet in een vergunningstelsel voor en doorlopend toezicht op kredietunies door DNB. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen kredietunies met beperkte omvang en overige kredietunies. Het uitgangspunt is dat een kredietunie een vergunningplicht heeft. De wet regelt echter dat kredietunies met een beperkte omvang (minder dan € 10 miljoen) worden vrijgesteld van de vergunningplicht voor kredietunies. Kredietunies tot € 100 miljoen en 25.000 leden hebben een vergunning nodig van DNB voor het uitoefenen van het bedrijf van kredietunie. Coöperaties die meer geld te vergeven hebben, hebben een vergunning nodig als bank. Voor het MKB betekenen kredietunies de komst van een alternatieve financieringsbron.

Op 1 januari 2016 is de Wtk met de daarbij behorende lagere regelgeving (een besluit en een regeling) in werking getreden.

➤ Aanpassingen nationale regulering crowdfunding

De wetgever en de toezichthouders werkten de afgelopen jaren aan het beter toesnijden van het toezichtstelsel op de snelle ontwikkeling van crowdfunding. De maatregelen zien zowel op crowdfunding waarbij de investering is vormgegeven als een participatie in het eigen vermogen (*equity based*) als voor crowdfunding in de vorm van leningen (*loan based*). Het betreft de volgende zes maatregelen:

- **Verhoging investeringsgrenzen:** Wanneer de AFM een vergunning of een ontheffing verleent aan een crowdfundingplatform worden daar voorschriften aan verbonden. Sinds 10 december 2015 hanteert de AFM als onderdeel van die voorwaarden hogere investeringsgrenzen. Voor equity based crowdfunding is de investeringsgrens verhoogd van EUR 20.000 naar EUR 40.000 per platform. Dat betekent dat een consument via 1 platform in totaal niet meer dan EUR 40.000 kan investeren in obligaties of aandelen. Voor loan based crowdfunding is de investeringsgrens verhoogd van EUR 40.000 naar EUR 80.000.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

- **Verplichte investeerderstoets:** Een aanvullend voorschrift voor crowdfundingplatformen sinds 10 december 2015 is dat zij een investeerderstoets moeten afnemen waaruit moet volgen of de investering wel of niet verantwoord is voor de betreffende consument.
- **Reflectiemogelijkheid voor consumenten:** De AFM vindt het belangrijk dat de consument bewust een keuze maakt te investeren en daarom zal er ook een mogelijkheid tot reflectie moeten worden geboden volgens de AFM. Dit kan op twee manieren worden vormgegeven (naar keuze van het platform), namelijk (i) door de consument 24 uur de tijd te geven zijn of haar investering te bevestigen of (ii) door de consument de mogelijkheid te bieden gedurende 24 uur op eenvoudige wijze de investering kosteloos te annuleren. De keuze kan in de algemene voorwaarden worden vastgelegd. De AFM lijkt deze verplichting nu al toe te passen in haar toezicht op platformen.
- **Uitzondering van het provisieverbod voor beleggingsondernemingen:** Dit wordt per 1 april 2016 gerealiseerd door middel van het Wijzigingsbesluit Financiële Markten 2016. Deze uitzondering is alleen relevant voor equity-based crowdfundingplatformen die als beleggingsonderneming kwalificeren.
- **Ontheffingsregime bemiddelaars aantrekken van opvorderbare gelden:** Veel crowdfundingplatformen voeren hun activiteiten in Nederland uit onder een individuele ontheffing van de AFM om te bemiddelen bij het aantrekken van opvorderbare gelden. Door middel van het Wijzigingsbesluit Financiële Markten 2016 wordt het ontheffingsregime per 1 april 2016 formeel versterkt. Er worden met name additionele eisen gesteld met betrekking tot de bedrijfsvoering die erop gericht zijn om disfunctioneren van en fraude door het platform te voorkomen. Verder zullen bestuurders en commissarissen van een platform met een ontheffing vanaf 1 april 2016 niet alleen een betrouwbaarheidstoets moeten doorstaan, maar ook een geschiktheidstoets.
- **Vrijstelling verbod aantrekken opvorderbare gelden:** Bij loan based crowdfunding trekt de geldvrager opvorderbare gelden aan van het publiek. Deze activiteit is in beginsel verboden op grond van artikel 3:5 van de Wet op het financieel toezicht. Daarom zal in de loop van 2016 in de Vrijstellingsregeling Wft een vrijstelling van dit verbod worden opgenomen voor specifiek deze situatie.
- **Eisen aan vermogensscheiding:** De AFM heeft laten weten dat zij in de loop van 2016 met nadere voorschriften komt ten aanzien van vermogensscheiding door crowdfundingplatformen. Het vermogen van een crowdfundingplatform wordt in de praktijk vaak gescheiden van het vermogen van de investeerders en geldvragers van dat platform door het oprichten van een stichting waarover de betaalstromen lopen. Voorschriften waaraan de AFM denkt zijn bijvoorbeeld richtlijnen waaraan het bestuur van de stichting moet voldoen, richtlijnen voor de inrichting van de bedrijfsvoering en aan de werkzaamheden die de stichting mag verrichten.

De AFM heeft aangekondigd dat de nieuwe voorschriften niet alleen voor nieuwe toetreders zullen gelden, maar ook door bestaande platformen in acht moeten worden genomen vanaf uiterlijk 1 april 2016. De AFM zal hier in januari 2016 contact over opnemen met de betreffende bestaande platformen. Die zullen namelijk maatregelen moeten treffen om per 1 april 2016 aan een aantal van de bovengenoemde eisen te voldoen, waaronder de nieuwe geschiktheidseisen voor bestuurders en commissarissen.

➤ Bankvergunning-light

Uit de reactie van de minister van Financiën van 4 november 2015 op het Actal advies 'Regeldruk bij kredietverstrekking' blijkt dat de minister een plan gaat uitwerken over de mogelijkheid van een bankvergunning-light voor kleine, gespecialiseerde en innovatieve financiële instellingen. Hiermee wordt bedoeld dat een toetreders tot de markt in eerste instantie een beperkte bankvergunning zou kunnen aanvragen, waarvoor initieel lagere eisen gelden ten aanzien van kapitaal, liquiditeit en vereiste (ICT)-investeringen dan voor een reguliere bankvergunning. In Engeland bestaat al een dergelijk regime. De minister verwacht de Tweede Kamer in de eerste helft van 2016 te informeren.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

➤ Europees actieplan voor de opbouw van een kapitaalmarktunie

Op 30 september 2015 heeft de Europese Commissie het actieplan voor de opbouw van een kapitaalmarktunie gepresenteerd (COM (2015) 148 final). In het kader van de prioriteit van de commissie Juncker om werkgelegenheid, groei en investeringen in de EU te stimuleren, beoogt de Europese Commissie met dit actieplan de groeipotentie van Europa te versterken door financieringsbronnen voor Europese ondernemingen en langetermijninvesteringsprojecten te versterken en te diversifiëren. Het actieplan bestrijkt een breed terrein en de diversiteit aan voorgestelde acties is groot. In het actieplan zijn zes thema's onderscheiden:

- het financieren van innovatie, start-ups en het midden- en kleinbedrijf (mkb)
- het verbeteren van toegang tot kapitaalmarktfinanciering
- het bevorderen van langetermijninvesteringen in duurzame en infrastructurele projecten
- het stimuleren van retail- en institutionele investeringen
- vergroting van financieringscapaciteit van banken
- het faciliteren van grensoverschrijdende investeringen

Acties die concreet hun beslag krijgen in 2016 en die marktpartijen direct raken, zullen aan de orde komen in de afzonderlijke onderdelen van de Finnius Vooruitblik.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

WETGEVING FINANCIËLE MARKTEN WAT IS IN 2016 BELANGRIJK VOOR BANKEN

ONDERWERPEN

[SSM: ECB toezichtprioriteiten](#)

[SSM: harmonisatie toezichtregels en -praktijken](#)

[CRR herziening](#)

[Herstel en afwikkeling van banken \(BRRD en SRM\)](#)

[DNB Toezichtprioriteiten 2016](#)

[EBA richtsnoeren met betrekking tot beloningsregels](#)

[Rapportage- en transparantieplichtingen voor effectenfinancieringstransacties](#)

[Nederlandse beloningsregels volledig van toepassing vanaf 1 januari 2016](#)

[Eed/belofte financiële sector: Einde overgangstermijn op 31 maart 2016](#)

[Vervallen wettelijke verankering Code Banken](#)

[Contra-cyclische kapitaalbuffer per 1 januari 2016](#)

[Voorbereiding op PRIIP-Verordening](#)

[Herbeoordeling rentederivaten door banken](#)

[Eerste uitspraken Tuchtcommissie Banken](#)

[Bescherming derivatenbezitters tegen faillissement van tussenpersonen](#)

[Publicatie van set uniforme kerngegevens van banken](#)

[Financiële stabiliteits- en afwikkelbaarheidstoets](#)

[Bankvergunning-light](#)

[Depositogarantiestelsel](#)

[DNB guidance omtrent naleving Sanctiewet](#)

[Klokkenluidersregeling](#)

➤ **SSM: ECB toezichtprioriteiten**

Na de inwerkingtreding van het Single Supervisory Mechanism (SSM) op 4 november 2014, is de Europese Centrale Bank (ECB) de directe bancaire toezichthouder geworden van alle significante banken in de euro-lidstaten. Daarnaast is de ECB de indirecte bancaire toezichthouder van alle minder significante banken in die lidstaten. De nationale toezichthouders, waaronder DNB, dienen zich te conformeren naar ECB beleid. Hieronder volgen de belangrijkste prioriteiten van de ECB voor 2016. Deze prioriteiten zijn niet alleen relevant voor significante banken, maar kunnen ook van belang zijn voor minder significante banken. DNB kan namelijk bepaalde thema's van de ECB overnemen.

- **Business modellen en winstgevendheid:** In 2016 zal de ECB gedetailleerde reviews houden over de winstgevendheid bij individuele banken en ten aanzien van vergelijkbare business modellen. De ECB concentreert zich daarbij onder meer op hoe banken omgaan met de lage rentestand en met nieuwe regelgeving.
- **Kredietrisico:** De ECB zal zich ook richten op *non-performing loans* (NPLs). Momenteel is het aantal NPLs in Europa erg hoog. In Nederland ligt dit echter relatief laag. Een aparte werkgroep zal een consistente aanpak voor NPLs ontwikkelen. Daarbij zal ook worden gewerkt aan excessieve risicoconcentraties en *exposures* op landen en op commercieel en particulier vastgoed.
- **Interne modellen:** De ECB zal gericht de kwaliteit van interne modellen van banken bestuderen om te zien of deze voldoen aan toezichtrechtelijke standaarden. Daarbij is ook een doel om consistentie van de interne modellen tussen banken te bevorderen.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

- **Kapitaalratio's:** In 2016 zal de ECB zich ook focussen op de interne stress tests in de ICAAP van banken. Dit mede met het oog op de SREP stresstest en een EBA stresstest in 2016. Hierbij zal ook rekening worden gehouden met de implementatie van de MREL (*Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities*) en TLAC (*Total Loss Absorbing Capacity*) vereisten.
- **Governance en risicobereidheid:** Ook in 2016 blijft er een focus op de governance en risicobereidheid van individuele banken. Er zal daarbij met name aandacht worden besteed aan de organisatie en samenstelling van het bestuur en de raad van commissarissen van een bank, en de geschiktheid van bestuurders. Verder heeft de ECB een *task force* ten aanzien van gedrag en cultuur opgericht die in 2016 gericht onderzoek zal doen.
- **Cyber-risico en data integriteit:** Gelet op de afhankelijkheid van banken van IT-systemen, heeft de ECB een cyber-security review voor significante banken gelanceerd en een *benchmarking* toets uitgevoerd. De ECB heeft op basis hiervan de banken geïdentificeerd waarbij het vanaf de tweede helft van 2015 out on-site inspecties heeft gehouden. Momenteel stelt de ECB een proces op waarbij het significante IT incidenten bij alle significant banken monitort. De ECB zal ook trends en ontwikkelingen op het gebied van cyber-risico nauwlettend volgen.

➤ **SSM: harmonisatie toezichtregels en -praktijken**

De ECB streeft - als primaire banktoezichthouder - naar verregaande harmonisatie in het toezicht binnen het SSM. Dit geldt zowel voor toezichtrechtelijke regels als voor toezichthouderspraktijken. Bij geharmoniseerd Europees banktoezicht past immers niet dat nationale toezichthouders de toezichtregels onderling anders toepassen. Hieronder volgen enkele ECB initiatieven die in 2016 een grote impact zullen hebben op het toezicht op banken.

- **Gelijktrekken opties en nationale discreties:**

De ECB heeft een aantal voorstellen geconsulteerd om nationale toepassingen van de regels uit CRD IV en de CRR te harmoniseren (zogenoemde 'opties en nationale discreties'). Op nationaal niveau hebben de nationale toezichthouders nu nog ongeveer 120 mogelijkheden uit de CRD IV en de CRR om de toezichtregels zelf nationaal in te vullen. Er zijn dan ook veel nationale verschillen bij de invulling van de regels van het Europese banktoezicht.

DNB gebruikt in haar toezicht nog verschillende opties en nationale discreties. Enkele voorbeelden hiervan zijn de individuele consolidatiemethode (artikel 9 CRR), IFRS-reporting (artikel 24 (2) CRR), erkenning van CET1 instrumenten door coöperaties (artikel 27 (1) CRR) en toestemming voor het verminderen van eigen vermogen (artikel 78 (1)(b) CRR). Zodra de voorstellen van de ECB zijn ingevoerd, zullen alle toezichthouders in het eurogebied de opties en discreties op dezelfde wijze inzetten.

De consultatie sloot op 16 december 2015. De finale documentatie in de vorm van een ECB Verordening en een Gids tot het toepassen van opties en nationale discreties worden in april 2016 verwacht. Voor Nederlandse banken zal dit een grote impact hebben voor zover het beleid van de ECB zal afwijken van het huidige beleid van DNB. Wij raden aan eventuele verschillen met de huidige DNB praktijk goed in de gaten te houden.

- **Verdergaande harmonisatie toezichtpraktijken en AnaCredit**

De toezichtpraktijken van de ECB worden samengesteld uit de best practices van de diverse nationale toezichthouders. Zo heeft de ECB uit de zuidelijke lidstaten data-gedreven toezicht en on site toezicht overgenomen. Praktijken die vervolgens ook bij DNB als toezichthouder van minder significante banken zichtbaar worden. Ook rapportageformats worden gelijkgetrokken.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

Het is onze verwachting dat deze harmonisatie van toezichtpraktijken in 2016 alleen maar verder zal toenemen. Het is van belang hier goed een vinger aan de pols te houden. Een belangrijk aandachtspunt hierbij zal de introductie van kredietdata-analyse systeem AnaCredit (*analytical credit datasets*) zijn. Op basis hiervan zullen banken op maandelijkse basis een enorme hoeveelheid gedetailleerde informatie over individuele kredieten moeten verstrekken. Volgens het huidige voorstel omvat dit ongeveer 100 gegevens per krediet.

Het is de verwachting dat het verzamelen van data in 2018 begint. Op dit moment wordt een ECB Verordening geconsulteerd. Deze consultatie duurt tot 29 januari 2016. Wij raden banken aan om - al dan niet in gezamenlijk verband - te bezien in hoeverre zij aan het aanleveren van een dermate gedetailleerde set informatie kunnen voldoen, en tegen welke kosten.

➤ CRR herziening

Op dit moment is de Europese Commissie de werking van de CRR aan het evalueren en herzien. De resultaten van deze herziening zullen in 2016 worden gepubliceerd, en leiden waarschijnlijk tot een aanpassing van de CRR in 2017. Lord Hill, de eurocommissaris voor *Financial Stability, Financial Services and Capital Markets Union*, heeft al aangegeven dat bij deze herziening onder meer gekeken zal worden naar (i) het verbeteren van kredietverlening aan het MKB, (ii) het verbeteren van betrokkenheid van banken bij langetermijninvesteringen en infrastructuurprojecten, en (iii) het proportioneel maken van de regels uit de CRR.

Wij raden banken die invloed willen uitoefenen op deze herziening van de CRR aan om scherp in de gaten te houden of er consultaties over de herziening verschijnen.

➤ Herstel en afwikkeling van banken (BRRD en SRM)

De BRRD Richtlijn (*Bank Recovery and Resolution Directive*, Richtlijn 2014/59/EU) en SRM-Verordening (*Single Resolution Mechanism Regulation*, Verordening 806/2014) voorzien in regelgeving met betrekking tot herstel en afwikkeling van banken (en bepaalde beleggingsondernemingen). Hiertoe is onder meer voorzien in resolutiebevoegdheden en instrumenten, zoals de *bail-in tool*. Als de afwikkelingsautoriteit de *bail-in* inzet, kunnen schulden van de bank worden afgeschreven of omgezet in aandelenkapitaal. Verder moeten banken herstelplannen opstellen in lijn met de BRRD / SRM. De afwikkelingsautoriteit stelt een afwikkelplan op voor iedere betrokken bank, waarbij de bank desgewenst gevraagd kan worden te helpen bij het opstellen.

Op 26 november 2015 is de Nederlandse wetgeving ter implementatie van de BRRD en SRM in werking getreden (deel 3A van de Wet op het financieel toezicht). Bepaalde onderdelen met betrekking tot de in de BRRD opgenomen *bail-in*, zijn in werking getreden op 1 januari 2016. Hetzelfde geldt voor de *bail-in* mogelijkheid voor significante banken op grond van de SRM-Verordening. We raden banken aan te controleren of zij een herstelplan hebben dat voldoet aan de eisen van de BRRD (of, in het geval van significante banken, SRM). Verder is het bijvoorbeeld raadzaam na te gaan of er voldoende kapitaal is dat in aanmerking komt voor een *bail-in*, de zogenoemde MREL (*Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities*) zoals vastgesteld door de afwikkelingsautoriteit. De bank dient in haar ALM-beleid rekening te houden met de eventuele kapitaalkosten van dergelijk kapitaal.

➤ DNB Toezichtprioriteiten 2016

DNB publiceerde in november 2015 haar toezichtprioriteiten voor het komende jaar. Voor banken bevat dit document een aantal relevante aankondigingen. Banken moet er rekening mee houden dat zij in 2016

FINNIUS

Vooruitblik 2016

zullen worden geconfronteerd met een groot aantal gerichte DNB-onderzoeken. Zo kondigt DNB onder meer aan dat zij in 2016 aan de volgende punten prioriteit zal geven:

- **On-site toezicht:** Vaker en langer ter plekke bij banken onderzoek doen (het zogenoemde *on-site* toezicht).
- **Search for yield:** Door de lage rente maken banken weinig rendement en zijn ze op zoek naar alternatieve en meer risicovolle manieren om de winst te verhogen. DNB ziet een risico dat banken te veel de grenzen opzoeken, en zullen hier daarom bovenop zitten in 2016.
- **Concentratierisico:** Onderzoek naar concentratierisico (een blootstelling of exposure op één tegenpartij, één sector of één land) bij met name kleinere banken.
- **Data-kwaliteit:** Bij meerdere banken gerichte *on-site* onderzoeken of 'deep dives' uitvoeren, gericht op kwaliteit van data en het rapportageproces.
- **Minimumkapitaalstandaarden:** Onderzoek naar de samenhang en kalibratie van internationale minimumkapitaalstandaarden zoals MREL (*Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities*) en TLAC (*Total Loss Absorbing Capacity*). Mogelijk doet DNB een impactanalyse op basis van bestaande cijfers.
- **Beloningsbeleid:** Het toetsen van de door banken opgegeven informatie over beloningen. Daarbij let DNB op de naleving van onder meer de bonuscap en het retentiebeleid.
- **Kredietrisicobeheer:** Onderzoeken in hoeverre bij kleinere banken kredietrisicobeheer goed is ingebed. Onder andere wordt hierbij gekeken naar de portefeuille MKB-leningen. Een *on-site* onderzoek zal deel uitmaken van het onderzoek.
- **Rentestructuur:** Onderzoeken in hoeverre Nederlandse banken kwetsbaar zijn voor wijzigingen in de rentestructuur. Hierbij zal DNB specifiek aandacht besteden aan spaargelden.
- **Gedrag en cultuur:** DNB zal aan geselecteerde banken informatieverzoeken doen met betrekking tot gedrag, cultuur en veranderprocessen. Dit omvat mogelijk ook board assessments.
- **Bankvergunning-light:** De mogelijkheden onderzoeken om deelvergunningen af te geven. Achtergrond hiervan is dat in de visie van DNB en het ministerie van Financiën, de bankensector baat heeft bij de komst van nieuwe toetreders en meer concurrentiedynamiek (zie in meer detail hierna).

➤ EBA richtsnoeren met betrekking tot beloningsregels

Voor de invulling van het beloningsbeleid van banken is de Regeling beheerst beloningsbeleid Wft 2014 (Rbb) van groot belang. De Rbb is van toepassing op banken. De Rbb vormt de implementatie van beloningsregels uit de Capital Requirements Directive (CRD IV). De European Banking Authority (EBA) heeft ten aanzien van deze regels in 2010 Richtsnoeren ten aanzien van beheerst beloningsbeleid opgesteld. Deze Richtsnoeren zijn van toepassing bij de uitleg van de Rbb door DNB.

Op 21 december 2015 publiceerde de EBA de definitieve nieuwe Richtsnoeren ten aanzien van beheerst beloningsbeleid van banken en beleggingsondernemingen. Eén van de voor de markt meest belangrijke onderwerpen die aan bod komt is het beginsel van proportionaliteit. Dit beginsel is momenteel vervat in CRD IV en bepaalt dat een instelling met inachtneming van grootte, interne organisatie en aard, reikwijdte en complexiteit van de activiteiten, de beloningsregels moet toepassen. Tot nu toe werd dit door de markt zo geïnterpreteerd dat instellingen onder omstandigheden, gelet op hun specifieke profiel, bepaalde regels niet konden toepassen. Na een onzekerheid van enige maanden als gevolg van een voor de markt ongunstige EBA-opinie over proportionaliteit, stelt EBA voor de oorspronkelijke visie op proportionaliteit zoals neergelegd in de huidige richtsnoeren te continueren en de CRD daarop aan te passen/te verduidelijken. De nieuwe Richtsnoeren bevatten interpretaties over verschillende onderwerpen, zoals governance, het uitbetalen van variabele beloning in financiële instrumenten en het toepassingsbereik van de beloningsregels binnen groepen met meerdere financiële ondernemingen.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

DNB heeft aangegeven de door EBA op te stellen Richtsnoeren in Nederland toe te zullen passen in het kader van het toezicht op de naleving van de Rbb. De nieuwe Richtsnoeren moeten vanaf 1 januari 2017 worden toegepast en worden geïmplementeerd in het beloningsbeleid van banken.

➤ Rapportage- en transparantieplichtingen voor effectenfinancieringstransacties

Op 12 januari 2016 treedt de Europese verordening betreffende de rapportage en de transparantie van effectenfinancieringstransacties gefaseerd in werking. De verordening ziet op *securities lending* en grondstoffenleningen, (*reversed*) *repurchase agreements*, kooptransacties met wederverkoop of verkooptransacties met wederinkoop en margeleningstransacties. De belangrijkste bepalingen in de verordening zien op:

- het monitoren en rapporteren van het ontstaan van systeemrisico's in het financiële systeem in verband met effectenfinancieringstransacties (inwerkingtreding is afhankelijk van de inwerkingtreding van de ESMA technische reguleringsnormen, op dit moment nog onbekend);
- het verstrekken van informatie over dergelijke transacties aan beleggers wier activa bij de transacties worden gebruikt (informatieverstrekking in periodieke verslaggeving van toepassing met ingang van 13 januari 2017, informatieverstrekking in precontractuele informatie van toepassing met ingang van 13 juli 2017);
- herbeleningsactiviteiten, het door financiële instellingen hergebruiken van door hun cliënten verstrekte zekerheden (met ingang van 13 juli 2016 van toepassing).

Voor partijen die effectenfinancieringstransacties hebben uitstaan die zijn gesloten vóór de datum van inwerkingtreding is van belang om te controleren of de resterende looptijd meer dan 180 dagen bedraagt. In dat geval is bovenstaande rapportageverplichting van toepassing. Daarnaast is het van belang om er bij hergebruik van ontvangen zekerheden alert op te zijn dat in de onderliggende documentatie wordt vastgelegd onder welke voorwaarden hergebruik mogelijk is en dat daar uitdrukkelijk toestemming voor is verleend door de verstrekkeende partij.

➤ Nederlandse beloningsregels volledig van toepassing vanaf 1 januari 2016

Op 7 februari 2015 trad de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (Wbfo) met terugwerkende kracht tot 1 januari 2015 (hoewel een arbeidsrechter onlangs anders oordeelde) in werking. De Wbfo bevat onder meer bepalingen met betrekking tot een beheerst beloningsbeleid voor banken, publicatieverplichtingen ten aanzien van dit beloningsbeleid, terugvordering en aanpassing van variabele beloningen en bepalingen over de hoogte en voorwaarden voor uitkeringen van vertrekvergoedingen. De meest in het oog springende bepaling van de Wbfo is de begrenzing van de maximale variabele beloning tot 20% van de vaste beloning (de zogenoemde 20%-bonuscap). Deze bonuscap (maar ook het verbod op gegarandeerde variabele beloning en de bepaling over de maximale vertrekvergoeding) kent een zeer breed bereik en weinig uitzonderingen. De Wbfo bevat een overgangstermijn van één jaar voor financiële verplichtingen met betrekking tot variabele beloningen die op 1 januari 2015 al bestonden. Deze overgangstermijn is dus op 1 januari 2016 afgelopen. Dit betekent dat vanaf 1 januari 2016 banken in principe geen variabele beloningen meer kunnen toekennen van meer dan 20%. DNB zal in 2016 bij banken onderzoek doen naar het beloningsbeleid, en dan met name aandacht besteden aan de bonuscap.

➤ Eed/belofte financiële sector: Einde overgangstermijn op 31 maart 2016

FINNIUS

Vooruitblik 2016

Per 1 april 2015 is de kring van personen die de eed/belofte (de 'bankierseed') moeten afleggen uitgebreid naar vrijwel alle medewerkers van een bank. De verplichting ziet op alle personen die in Nederland onder verantwoordelijkheid van de bank werken en:

- (i) een arbeidsovereenkomst met de bank hebben; of
- (ii) werkzaamheden uitvoeren die deel uitmaken van of voortvloeien uit het uitoefenen van het bankbedrijf, dan wel deel uitmaken van de wezenlijke bedrijfsprocessen ter ondersteuning daarvan.

Medewerkers moeten deze eed/belofte in beginsel binnen 3 maanden na indiensttreding afleggen. Bij de inwerkingtreding van deze uitbreiding was echter voorzien in een overgangsregeling voor bestaand personeel: personen die onder de reikwijdte van de uitbreiding vallen en op 1 april 2015 al bij de bank werken, dienen op uiterlijk 1 april 2016 de eed of belofte af te leggen (maar alleen voor zover die personen gedurende 2016 werkzaam blijven bij of onder verantwoordelijkheid van de bank). Het is daarom van belang dat banken ervoor zorgen dat deze personen de eed/belofte uiterlijk op 1 april 2016 hebben afgelegd.

➤ Vervallen wettelijke verankering Code Banken

Per 1 januari 2016 kent de Code Banken geen wettelijke verankering meer. De belangrijkste reden hiervoor is dat gebleken is dat de banken de beginselen van de Code Banken al sectorbreed zijn gaan implementeren en de belangrijkste beginselen al in wetgeving zijn vervat. Hierdoor is al voorzien in toezicht op sectorbrede naleving van deze beginselen. Het gevolg hiervan is dat het met ingang van 2016 voldoende is om op de website verantwoording af te leggen over naleving van de Code Banken. Het is niet meer nodig om hier een paragraaf over op te nemen in het jaarverslag.

➤ Contra-cyclische kapitaalbuffer per 1 januari 2016

Per 1 januari 2016 is de contracyclische kapitaalbuffer (CCyB) in werking getreden. De introductie van de CCyB is bedoeld om banken te beschermen tegen conjunctuurschommelingen. De achterliggende gedachte is dat overmatige kredietgroei in het verleden vaak een voorbode was voor crises. De CCyB zal meestal op nul staan, maar wordt geactiveerd wanneer de kredietgroei in een land excessief is. Het instrument is een variabele opslag boven de minimumkapitaaleisen die kan oplopen tot 2,5 procent van de risicogewogen activa, of eventueel hoger indien de omstandigheden daartoe aanleiding geven. Indien de risico's verminderen wordt de CCyB afgebouwd. Als risico's zich manifesteren - zoals in een crisis - kan worden besloten de buffer ineens vrij te geven, zodat banken erop kunnen interen.

Met ingang van 2016 zal DNB ieder kwartaal de CCyB-opslag bekendmaken. Op 18 december 2015 heeft DNB bekendgemaakt dat zij op dit moment geen aanleiding ziet om de CCyB voor Nederland te activeren. Het CCyB-percentage bedraagt daarom nul procent vanaf 1 januari 2016.

➤ Vorbereiding op PRIIP-Verordening

De PRIIP-Verordening (1286/2014/EU) bevat voorschriften voor het ontwikkelen en in de *retail*markt aanbieden van zogenoemde *Packaged Retail and Insurance-based Investment Products* (PRIIP). PRIIP's vallen uiteen in twee categorieën: (i) verpakte retail beleggingsproducten en (ii) verzekeringsgebaseerde beleggingsproducten. Verpakte retail beleggingsproducten zijn producten waarbij het aan de retailbelegger te betalen bedrag afhankelijk is van schommelingen in een bepaalde referentiewaarde of van de prestaties van één of meer activa die niet rechtstreeks door de retailbelegger zijn aangekocht. Voorbeelden van PRIIP's zijn deelnemingsrechten in een beleggingsinstelling of icbe,

FINNIUS

Vooruitblik 2016

levensverzekeringsovereenkomsten met een beleggingscomponent, gestructureerde producten en gestructureerde deposito's. De ontwikkelaar van een PRIIP moet een essentieel-informatiedocument (EBI) opstellen voor de retailbeleggers, die vervolgens door de verkoper (veelal een tussenpersoon) aan de klant verstrekt moet worden.

De PRIIP-Verordening is inmiddels aangenomen en zal op 31 december 2016 in werking treden. Dit betekent dat banken voor het einde van dit jaar een EBI voor de door hen ontwikkelde PRIIPs moeten hebben opgesteld en aan hun verkoopkanalen moeten hebben verstrekt.

➤ Herbeoordeling rentederivaten door banken

Ook in 2016 zullen banken nog veel werk hebben aan de verplichte herbeoordelingen van verkochte MKB-rentederivaten. Al sinds 2013 staat dit onderwerp volop in de spotlights en zijn banken op instructie van de AFM bezig met een herbeoordeling van MKB-rentederivaten. Begin december 2015 heeft de AFM via een nieuwsbericht laten weten dat zij heeft geconstateerd dat herbeoordelingen van rentederivatendossiers bij de zes betrokken banken onjuistheden en onvolledigheden bevatten. Een substantieel deel van de herbeoordelingen zal opnieuw moeten plaatsvinden omdat de banken het wettelijk kader onvoldoende hebben toegepast.

De AFM zal met elke van de zes banken afzonderlijk afspraken maken over de nieuwe wijze van herbeoordeling - alsmede over de herbeoordeling van de voor 1 april 2014 beëindigde contracten (zogenoemde 'oude gevallen'), het te hanteren toetsingskader en de periode waarbinnen het proces van de nieuwe herbeoordelingen moet zijn afgerond.

➤ Eerste uitspraken Tuchtcommissie Banken

Tevens zijn Nederlandse banken vanaf 1 april 2015 verplicht om een tuchtrechtelijke regeling te hebben waaraan bankmedewerkers zijn onderworpen en waarvan de toepassing en uitvoering zijn opgedragen aan een onafhankelijke en deskundige externe instantie. Laatstgenoemde instantie is de Stichting Tuchtrect Banken. In 2016 verwachten wij de eerste uitspraken van de Tuchtcommissie Banken naar aanleiding van klachten, ingediend tegen bankmedewerkers bij de Stichting Tuchtrect Banken.

➤ Bescherming derivatenbezitters tegen faillissement van tussenpersonen

Op 1 april 2016 treden als gevolg van de Wijzigingswet Financiële Markten 2016 nieuwe regels in werking met betrekking tot de bescherming van derivatenbezitters tegen het faillissement van een tussenpersoon (waaronder banken). De derivatenposities die een tussenpersoon namens een cliënt aangaat worden afgeschermd van het vermogen van de tussenpersoon. Een zeer belangrijke verplichting is dat de tussenpersoon een goede administratie bijhoudt van het derivatenvermogen.

Verder wordt het voor banken die een derivatenpositie namens een cliënt aangaan verplicht om op voorhand aan te geven in welke hoedanigheid de bank dat doet: als tussenpersoon of als uiteindelijke tegenpartij. De rol die de bank inneemt is van invloed op de goederenrechtelijke positie van de cliënt (al dan niet bescherming op grond van de Wet giraal effectenverkeer). Om deze reden wordt de informatieplicht opgenomen. De AFM kan nadere regels vaststellen over de wijze van informeren, zodat dit op uniforme wijze plaatsvindt.

Banken die namens cliënten derivatenposities aangaan doen er goed aan na te gaan in hoeverre de nieuwe verplichtingen impact hebben op hun business.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

➤ Publicatie van set uniforme kerngegevens van banken

Uit de DNB wetgevingsbrief 2015 en de reactie van de minister van Financiën daarop blijkt dat zowel bij DNB als de minister de wens leeft om periodiek een uniforme set van kerngegevens uit de toezichtrapportages van individuele banken te kunnen publiceren, waaronder in elk geval de leverage ratio. Hiervoor ontbreekt op dit moment een wettelijke grondslag. De reden achter deze wens is om consumenten en andere stakeholders inzicht in de aard en financiële positie van banken te geven.

Mocht een dergelijke publicatiebevoegdheid er komen, dan zal dit mogelijk zijn beslag krijgen in een voorstel voor de Wijzigingswet Financiële Markten 2017, die in overeenstemming met de gebruikelijke wetgevingscyclus in de loop van 2016 zal worden geconsulteerd. Partijen die zich zorgen maken over deze mogelijke publicatiebevoegdheid, doen er dus goed aan dit het komend jaar voor het voetlicht te brengen.

➤ Financiële stabiliteits- en afwikkelbaarheidstoets

DNB en het ministerie van Financiën hebben in 2015 veel wensen geuit voor toekomstige wetgeving voor banken. Wanneer en of deze wensen gerealiseerd zullen worden is nog niet duidelijk, maar vanwege de relevantie vermelden wij hier dat DNB en het ministerie van Financiën, ter voorkoming van megabanken die *too big to fail* zijn, een financiële stabiliteits- en afwikkelbaarheidstoets willen introduceren voor banken. Zij willen dit doen door middel van een wijziging van de Europese regels voor gekwalificeerde deelnemingen, zoals neergelegd in CRD IV. In deze richtlijn staan criteria op basis waarvan een toezichthouder een verklaring van geen bezwaar (vvgb) bij een fusie of overname van een bank kan toetsen of weigeren. Deze toetsingsgronden zijn vooralsnog louter micro-prudentieel. Een toets op financiële stabiliteit en afwikkelbaarheid maakt (nog) geen onderdeel uit van deze criteria. DNB en het ministerie van Financiën pleiten ervoor deze punten alsnog in de richtlijn op te nemen en zullen samen optrekken om steun te verwerven voor een aanpassing van de betreffende richtlijn onder andere door middel van een gezamenlijk position paper. De Verenigde Staten maakt reeds gebruik van een fusie- en overnametoets ter voorkoming van megabanken.

➤ Bankvergunning-light

Uit de reactie van de minister van Financiën van 4 november 2015 op het Actal advies 'Regeldruk bij kredietverstrekking' blijkt dat de minister een plan gaat uitwerken over de mogelijkheid van een bankvergunning-light voor kleine, gespecialiseerde en innovatieve financiële instellingen.

Hiermee wordt bedoeld dat een toetreders op de markt in eerste instantie een beperkte bankvergunning zou kunnen aanvragen, waarvoor initieel lagere eisen gelden ten aanzien van kapitaal, liquiditeit en vereiste (ICT)-investeringen dan voor een reguliere bankvergunning. In Engeland bestaat al een dergelijk regime. De minister verwacht de Tweede Kamer in de eerste helft van 2016 te informeren. Wij verwachten dat een dergelijke verlaging van de drempel voor zowel het aanvraagproces als de vergunningverlening tot een toenemend aantal toetreders tot de markt zal leiden.

➤ Depositogarantiestelsel

Met betrekking tot het depositogarantiestelsel zijn er twee ontwikkelingen gaande die in 2016 van belang zijn.

- *Ex ante financiering*

FINNIUS

Vooruitblik 2016

Ten eerste geldt dat eind november 2015 de Nederlandse wetgeving ter implementatie van de Europese richtlijn depositogarantiestelsels (2014/49/EG) in werking is getreden. Door de implementatie van deze richtlijn wordt het Nederlandse depositogarantiestelsel meer risicogebaseerd. Dit brengt de volgende wijzigingen mee:

- banken zullen elk kwartaal een bijdrage *vooraf* (ex ante financiering) moeten storten in een fonds ten behoeve van het depositogarantiestelsel;
- voortaan vallen ook groot-zakelijke depositohouders binnen de reikwijdte van de garantie (dit geldt niet voor onder meer financiële instellingen en overheden);
- er geldt een aanvullende tijdelijke garantie voor deposito's die direct verband houden met de aan- of verkoop van een woning;
- de termijn waarbinnen aanspraken van depositohouders gehonoreerd moeten kunnen worden, wordt stapsgewijs verkort tot zeven werkdagen in 2024.

- **Europees depositogarantiestelsel**

Daarnaast heeft de Europese Commissie eind november 2015 voorstellen gedaan voor een Europees depositogarantiestelsel. Minister Dijsselbloem heeft zich hier uiterst kritisch over uitgelaten en ook uit de kabinetsreactie op deze voorstellen van medio december 2015 blijkt dat het kabinet de mening is toegedaan dat het nog te vroeg is voor het invoeren van een Europees depositogarantiestelsel. Wij verwachten dat in 2016 meer bekend wordt over de plannen voor een Europees depositogarantiestelsel.

- **DNB guidance omtrent naleving Sanctiewet**

De naleving van de Sanctiewet door banken zal ook in 2016 weer volop de aandacht van DNB hebben. Afgelopen jaren is integriteit steeds een belangrijk toezichtthema voor DNB geweest. Het eerste cross-sectorale onderzoek van DNB dateert van oktober 2014, gevolgd door vervolgonderzoeken in het eerste kwartaal van 2015 en november 2015. In de visie van DNB is met name de 'systematische integriteitrisicoanalyse' (SIRA) het zwakke punt bij veel instellingen. Daarom zal DNB in de loop van 2016 met (cross-sectorale) guidance komen omtrent de naleving van de Sanctiewet.

- **Klokkenluidersregeling**

Het aangepaste wetsvoorstel Huis voor klokkenluiders is door de Tweede Kamer aangenomen en wordt op 9 februari 2016 plenair behandeld in de Eerste Kamer. Als de wet wordt aangenomen zal voor werkgevers bij wie in de regel ten minste 50 personen werkzaam zijn de plicht ontstaan om een klokkenluidersregeling te formuleren. Ook wordt een Huis voor klokkenluiders opgericht; een zelfstandig bestuursorgaan die zelfstandige bevoegdheden krijgt om te adviseren en onderzoek uit te voeren bij ondernemingen.

De wet Huis voor klokkenluiders treedt naar verwachting in de loop van 2016 in werking. Banken met meer dan 50 werknemers moeten vanaf dat moment voorzien in een klokkenluidersregeling.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

WETGEVING FINANCIËLE MARKTEN WAT IS IN 2016 BELANGRIJK VOOR BEHEERders VAN BELEGGINGSINSTELLINGEN

ONDERWERPEN

[Implementatie UCITS V](#)

[Verordening betreffende Europese langetermijninvesteringsfondsen](#)

[Aanbiedingen aan *high net worth individuals*](#)

[Provisieverbod *unit linked* beleggingsverzekeringen](#)

[Q&As AFM en ESMA met betrekking tot AIFMD](#)

[ESMA richtsnoeren met betrekking tot AIFMD en UCITS](#)

[Paspoortmogelijkheden niet-EU beheerders](#)

[Vorbereiding op PRIIP-Verordening](#)

[Eed/belofte financiële sector: Einde overgangstermijn op 31 maart 2016](#)

[Klokkenluidersregeling](#)

[Rapportage- en transparantieplichtingen voor effectenfinancieringstransacties](#)

[DNB Toezichtprioriteiten 2016](#)

[DNB toezichtwens: Meldplicht voor kapitaalonttrekkingen](#)

[Consultatie belemmeringen grensoverschrijdende distributie beleggingsfondsen](#)

[Aandachtspunten voor vermogensbeheerder met huisfondsen](#)

➤ **Implementatie UCITS V**

UCITS V (2014/91/EU) is inmiddels de vijfde richtlijn ten aanzien van instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) en op 28 augustus 2014 gepubliceerd. De meest in het oog springende wijziging is dat een beheerder van icbe's een onafhankelijke bewaarder moet aanstellen die verantwoordelijk is voor de toezichttaken en controletaken (waaronder het in bewaring houden van financiële instrumenten, het bijhouden van een register van activa en het controleren van kasstromen). Ten aanzien van de regels voor bewaarders wordt aangesloten bij het regelgevend kader met betrekking tot bewaarders van de AIFMD (2011/61/EU). Als bewaarder kan worden aangesteld een bank, beleggingsonderneming of vergunninghoudende andere bewaarder. Een Verordening waarvan publicatie op korte termijn verwacht wordt voorziet in rechten en plichten van de UCITS bewaarder. Verder moet een icbe-beheerder een beloningsbeleid voeren dat consistent is met een gezond risicobeheer en dat aan bepaalde minimumvereisten moet voldoen.

UCITS V moet uiterlijk op 18 maart 2016 geïmplementeerd zijn in Nederland. Het wetsvoorstel ter implementatie van UCITS V is op 15 oktober jl. ingediend bij de Tweede Kamer. Op 27 oktober 2015 is het bijbehorende ontwerpvoorstel implementatiebesluit wijziging richtlijn icbe's ter consultatie voorgelegd. De consultatietermijn liep tot 23 november 2015. De nieuwe beloningsregels worden door de AFM uitgewerkt in lagere regelgeving. Deze is op dit moment nog niet beschikbaar.

Wij raden beheerders van icbe's aan te controleren of zij een bewaarder hebben aangesteld die voldoet aan de nieuwe regels en de overeenkomst van bewaring aan te passen aan het nieuwe takenpakket van de bewaarder. Indien de door de beheerder voorheen aangestelde bewaarder geen bank of beleggingsonderneming is, geldt voor deze bewaarders een overgangsregime met betrekking tot de vergunningplicht: zij moeten uiterlijk 18 maart 2018 over een vergunning beschikken. Daarnaast moeten de door de AFM te publiceren beloningsregels worden geïmplementeerd in het beloningsbeleid.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

➤ Verordening betreffende Europese langetermijninvesteringsfondsen

De ELTIF verordening (2015/760/EU) creëert een nieuwe vorm van collectieve belegging waarbij beleggers in staat gesteld worden te investeren in bepaalde langetermijninvesteringsfondsen (ELTIF's), bijvoorbeeld infrastructuurfondsen. De verordening is in het leven geroepen om investeerders de mogelijkheid te bieden in langetermijnprojecten te investeren. Om als ELTIF te kwalificeren moet aan voorwaarden zijn voldaan. Uitsluitend beheerders in de zin van de Alternative Investment Fund Managers Directive (AIFMD) komen in aanmerking de toezichthouder te verzoeken om ELTIF's te mogen aanbieden. ELTIF's mogen worden aangeboden aan professionele en retail beleggers, met inachtneming van bepaalde (informatie)verplichtingen. Daarnaast kunnen ELTIF's in de hele Europese Unie worden aangeboden op basis van een Europees paspoort. De verordening is van toepassing sinds 9 december 2015.

Een beheerder die met beleggingsinstellingen in langetermijnprojecten investeert komt mogelijk in aanmerking voor het label ELTIF. Het voordeel van dit label is dat ELTIF's in de hele Europese Unie mogen worden aangeboden aan professionele én retail beleggers op basis van een Europees paspoort. Voor retail beleggers hoeft dan dus niet aan lokale regels te worden voldaan, zoals voor een 'gewone' AIFMD-beheerder wel het geval is.

➤ Aanbiedingen aan *high net worth individuals*

Momenteel mogen beheerders met een AIFMD-vergunning slechts deelnemingsrechten aan retail beleggers in Nederland aanbieden indien zij aan een aantal *top-up* verplichtingen voldoen, zoals additionele informatieverplichtingen. Onder retail beleggers worden thans alle beleggers verstaan die niet als professionele belegger (bijvoorbeeld een bank of een pensioenfonds) in de zin van de Wet op het financieel toezicht kwalificeren. Dit gaat per 1 april 2016 veranderen als gevolg van de Wijzigingswet Financiële Markten 2016. Daarin wordt bepaald dat het *top-up* regime niet van toepassing is bij aanbiedingen aan retail beleggers, indien:

- (i) de deelnemingsrechten slechts kunnen worden verworven tegen een tegenwaarde van ten minste EUR 100.000 per deelnemer; of
- (ii) die een nominale waarde per recht hebben van ten minste EUR 100.000.

Deze uitzondering kan van grote waarde zijn voor AIFMD-beheerders die beogen deelnemingsrechten aan *high net worth individuals* aan te bieden (of dat reeds doen), maar het voldoen aan de additionele verplichtingen als drempel ervaren.

➤ Provisieverbod *unit linked* beleggingsverzekeringen

Per 1 april 2016 is het voor verzekeraars verboden nog langer provisies te ontvangen van een beheerder van een beleggingsinstelling of icbe ter zake van een *unit linked* beleggingsverzekering waarvan ingebrachte premies in deze beleggingsinstellingen of icbe's worden belegd. Er is voorzien in overgangsrecht op grond waarvan voor individuele beleggingsverzekeringen die voor een bepaalde datum zijn gesloten eerbiedigende werking geldt. Voor pensioenverzekeringen die voor een bepaalde datum zijn gesloten is een overgangstermijn opgenomen tot en met 31 december 2020.

Als gevolg van het provisieverbod zullen verzekeraars ter zake van beleggingsverzekeringen hun verdienmodel per 1 april 2016 moeten aanpassen. Dat zal dus impact hebben op de huidige geldstromen tussen beheerder en verzekeraars.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

➤ Q&As AFM en ESMA met betrekking tot AIFMD

De AFM en European Securities and Markets Authority (ESMA) hebben op hun websites *Questions & Answers* (Q&As) met betrekking tot de AIFMD gepubliceerd die zij voortdurend actualiseren. We raden aan de websites van de toezichhouders periodiek te raadplegen voor het laatste nieuws omtrent interpretatie en toepassing van de AIFMD.

➤ ESMA richtsnoeren met betrekking tot AIFMD en UCITS

Op 23 juli 2015 publiceerde ESMA een consultatiedocument met concept Richtsnoeren voor een beheerst beloningsbeleid onder de AIFMD en UCITS. De Richtsnoeren worden opgesteld op grond van de nieuwe UCITS V richtlijn, maar voorzien tevens in een wijziging van de eerder door ESMA opgestelde richtsnoeren op grond van de AIFMD. In UCITS V is aangegeven dat de UCITS-richtsnoeren zoveel als mogelijk zouden moeten aansluiten bij de AIFMD-richtsnoeren. Een van de onderwerpen waar ESMA zich over buigt, is of het beheerders van icbe's is toegestaan het beginsel van proportionaliteit toe te passen bij het naleven van de beloningsregels. Op grond van de AIFMD is het een beheerder van AIFs toegestaan bepaalde regels niet (of in mindere mate) toe te passen, indien dit gelet op de grootte, aard en reikwijdte van de activiteiten verantwoord is. ESMA overweegt dit beginsel ook toe te passen met betrekking tot UCITS.

ESMA beoogt - mede met het oog op inwerkingtreding van UCITS V per 18 maart 2016 - in Q1 van 2016 de finale Richtsnoeren te publiceren. Beheerders van icbe's zullen een beloningsbeleid moeten opstellen dat voldoet aan de richtsnoeren. Beheerders van AIFs moeten er rekening mee houden dat zij hun huidige beloningsbeleid moeten aanpassen op bepaalde plekken.

➤ Paspoortmogelijkheden niet-EU beheerders

In 2016 zal de European Securities and Markets Authority (ESMA) nader onderzoek doen naar de mogelijkheden van het creëren van een Europees paspoort voor niet-EU beheerders die onder de Alternative Investment Fund Managers Directive (AIFMD) worden gereguleerd. Momenteel kan een niet-EU beheerder geen gebruik maken van een Europees paspoort op basis waarvan het mogelijk is door de hele Europese Unie beleggingsinstellingen te beheren en/of te verhandelen op basis van de autorisatie verkregen in één referentielidstaat. De AIFMD voorziet erin dat dit op enig moment wel tot de mogelijkheden moet behoren. ESMA heeft in de AIFMD de opdracht gekregen de volgende factoren te beoordelen om tot een positief advies te kunnen komen met betrekking tot het niet-EU beheerder paspoort: beleggersbescherming, marktverstoring, mededinging en het toezicht op systeemrisico. ESMA voert dit onderzoek uit per jurisdictie. Momenteel doet ESMA onderzoek naar de volgende landen: Hong Kong, Singapore, de VS, Australië, Canada, Japan, de Cayman Islands, de Isle of Man en Bermuda. Het is nog onduidelijk binnen welk tijdsbestek ESMA tot een conclusie zal komen op grond waarvan de Europese Commissie een beslissing kan nemen over dit zogenoemde derde landen beleid.

➤ Vorbereiding op PRIIP-Verordening

De PRIIP-Verordening (1286/2014/EU) bevat voorschriften voor het ontwikkelen en in de retailmarkt aanbieden van zogenoemde *Packaged Retail and Insurance-based Investment Products* (PRIIP). PRIIP's vallen uiteen in twee categorieën: (i) verpakte retail beleggingsproducten en (ii) verzekeringsgebaseerde beleggingsproducten. Verpakte retail beleggingsproducten zijn producten waarbij het aan de retail belegger te betalen bedrag afhankelijk is van schommelingen in een bepaalde referentiewaarde of van de prestaties van één of meer activa die niet rechtstreeks door de retail belegger zijn aangekocht. Voorbeelden van PRIIP's zijn deelnemingsrechten in een beleggingsinstelling of icbe, levensverzekeringsovereenkomsten met een beleggingscomponent, gestructureerde producten en

FINNIUS

Vooruitblik 2016

gestructureerde deposito's. De ontwikkelaar van een PRIIP moet een essentieel-informatiedocument (EBI) opstellen voor de retail beleggers, welke vervolgens door de verkoper (veelal een tussenpersoon) aan de klant verstrekt moet worden.

De PRIIP-Verordening is inmiddels aangenomen en zal op 31 december 2016 in werking treden. Dit betekent dat beheerders voor het einde van dit jaar een EBI voor de door hen ontwikkelde PRIIPs moeten opstellen en aan hun verkoopkanalen moeten verstrekken.

➤ Eed/belofte financiële sector: Einde overgangstermijn op 31 maart 2016

Per 1 april 2015 is de kring van personen die de eed/belofte moeten afleggen uitgebreid naar alle personen die in Nederland onder verantwoordelijkheid van de beheerder werken en:

- (i) wier werkzaamheden het risicoprofiel van de beheerder wezenlijk kunnen beïnvloeden; of
- (ii) die direct klantcontact hebben.

Medewerkers moeten deze eed/belofte in beginsel binnen 3 maanden na indiensttreding afleggen. Bij de inwerkingtreding van deze uitbreiding was echter voorzien in een overgangstermijn van 1 jaar voor alle personen die vóór 1 april 2015 al werkzaam waren onder verantwoordelijkheid van de beheerder en dat gedurende 2016 zullen blijven. Het is daarom van belang dat u ervoor zorgt dat deze personen de eed/belofte uiterlijk op 31 maart 2016 hebben afgelegd.

➤ Klokkenluidersregeling

Het aangepaste wetsvoorstel Huis voor klokkenluiders is door de Tweede Kamer aangenomen en wordt op 9 februari 2016 plenair behandeld in de Eerste Kamer. Als de wet wordt aangenomen zal voor werkgevers bij wie in de regel ten minste 50 personen werkzaam zijn de plicht ontstaan om een klokkenluidersregeling te formuleren. Ook wordt een Huis voor klokkenluiders opgericht; een zelfstandig bestuursorgaan die zelfstandige bevoegdheden krijgt om te adviseren en onderzoek uit te voeren bij ondernemingen.

De wet Huis voor klokkenluiders treedt naar verwachting in de loop van 2016 in werking. Beheerders met meer dan 50 werknemers moeten vanaf dat moment voorzien in een klokkenluidersregeling.

➤ Rapportage- en transparantieverplichtingen voor effectenfinancieringstransacties

Op 12 januari 2016 treedt de Europese verordening betreffende de rapportage en de transparantie van effectenfinancieringstransacties gefaseerd in werking. De verordening ziet op *securities lending* en grondstoffenleningen, (*reversed*) *repurchase agreements*, kooptransacties met wederverkoop of verkooptransacties met wederinkoop en margeleningstransacties. De belangrijkste bepalingen in de verordening zien op:

- het monitoren en rapporteren van het ontstaan van systeemrisico's in het financiële systeem in verband met effectenfinancieringstransacties (inwerkingtreding is afhankelijk van de inwerkingtreding van de ESMA technische reguleringsnormen, op dit moment nog onbekend);
- het verstrekken van informatie over dergelijke transacties aan beleggers wier activa bij de transacties worden gebruikt (informatieverstrekking in periodieke verslaggeving van toepassing met ingang van 13 januari 2017, informatieverstrekking in precontractuele informatie van toepassing met ingang van 13 juli 2017);

FINNIUS

Vooruitblik 2016

- herbeleningsactiviteiten, het door financiële instellingen hergebruiken van door hun cliënten verstrekte zekerheden (met ingang van 13 juli 2016 van toepassing).

Voor partijen die effectenfinancieringstransacties hebben uitstaan die zijn gesloten vóór de datum van inwerkingtreding is van belang om te controleren of de resterende looptijd meer dan 180 dagen bedraagt. In dat geval is bovenstaande rapportageverplichting van toepassing. Daarnaast is het van belang om er bij hergebruik van ontvangen zekerheden alert op te zijn dat in de onderliggende documentatie wordt vastgelegd onder welke voorwaarden hergebruik mogelijk is en dat daar uitdrukkelijk toestemming voor is verleend door de verstrekende partij.

➤ **DNB Toezichtprioriteiten 2016**

DNB heeft kenbaar gemaakt waar zij zich in 2016 (met name) op zal richten. In het onderdeel 'Algemene Ontwikkelingen' van de Finnius Vooruitblik komen de algemene toezichtprioriteiten aan de orde. Ten aanzien van specifiek (beheerders van) beleggingsinstellingen merkt DNB op in 2016 de nadruk te leggen op adequate kapitaalbuffers en een gezonde bedrijfsvoering. Daarbij kijkt DNB in het bijzonder naar de levensvatbaarheid van bedrijfsmodellen. DNB zal daarnaast extra aandacht besteden aan het verbeteren van de datakwaliteit.

We raden aan de organisatie op deze onderdelen kritisch te bekijken en waar nodig bij te sturen, zodat de organisatie goed voorbereid is op mogelijke vragen van DNB.

➤ **DNB toezichtwens: Meldplicht voor kapitaalonttrekkingen**

DNB heeft een overzicht van wetgevingswensen voor 2015 ingediend bij de Minister van Financiën. Met betrekking tot beheerders van beleggingsinstellingen verzoekt DNB om de introductie van een meldplicht voor verlagingen van het eigen vermogen of de solvabiliteit van de beheerders van beleggingsinstellingen. De Minister van Financiën heeft aangegeven hierover met DNB in gesprek te zijn.

Mocht een dergelijke meldplicht er komen, dan zal die mogelijk zijn beslag krijgen in een voorstel voor de Wijzigingswet Financiële Markten 2017 (die in overeenstemming met de gebruikelijke wetgevingscyclus in de loop van 2016 zal worden geconsulteerd). Partijen die zich zorgen maken over deze mogelijke meldplicht, doen er dus goed aan dit het komend jaar voor het voetlicht te brengen.

➤ **Consultatie belemmeringen grensoverschrijdende distributie beleggingsfondsen**

De Europese Commissie heeft geconstateerd dat het effectenbezit van beleggingsfondsen op de Europese aandelenmarkten proportioneel is gestegen van minder dan 10% in 1990 tot 21% in 2012. Deze fondsen zijn de laatste jaren ook steeds belangrijker geworden als houders van bedrijfsobligaties. Zij behoren tot de meest actieve grensoverschrijdende beleggers. Daarom zal de Europese Commissie in Q2 2016 een consultatie starten over de voornaamste belemmeringen voor de grensoverschrijdende distributie van beleggingsfondsen. Op basis van het verstrekte informatiemateriaal zal de Commissie zich erop toeleggen belangrijke belemmeringen op te heffen, zo nodig via wetgevende weg.

Beheerders die hun input op de bovengenoemde consultatie willen leveren doen er goed aan de start en de einddatum van deze consultatie goed in de gaten te houden.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

➤ **Aandachtspunten voor vermogensbeheerder met huisfondsen**

De AFM heeft in december 2015 de leidraad 'Aandachtspunten voor vermogensbeheerders met een eigen aanbieder van beleggingsfondsen', opgesteld en gepubliceerd op haar website. Deze geldt ten aanzien van vermogensbeheerders die namens cliënten beleggen in beleggingsinstellingen of icbe's die worden beheerd door een beheerder binnen dezelfde groep (zogenoemde huisfondsen). In de leidraad wijst de AFM op mogelijke belangenconflicten en ongewenste prikkels als zij vermogens beheren voor particuliere beleggers in huisfondsen. In de leidraad staan aandachtspunten, wettelijke verplichtingen en bestaande praktijkvoorbeelden waaraan vermogensbeheerders hun beleid kunnen toetsen en op basis waarvan de AFM haar toezichtstrategie heeft bepaald.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

WETGEVING FINANCIËLE MARKTEN WAT IS IN 2016 BELANGRIJK VOOR BELEGGINGSONDERNEMINGEN

ONDERWERPEN

[Vorbereiding op MiFID II](#)

[Vorbereiding op PRIIP-Verordening](#)

[Herstel en afwikkeling van banken en \(grote\) beleggingsondernemingen \(BRRD\)](#)

[Bescherming derivatenbezitters tegen faillissement van tussenpersonen](#)

[Aandachtspunten voor vermogensbeheerder met huisfondsen](#)

[Beloningsregels volledig van toepassing vanaf 1 januari 2016](#)

[EBA richtsnoeren met betrekking tot beloningsregels](#)

[Klokkenluidersregeling](#)

[Rapportage- en transparantieplichtingen voor effectenfinancieringstransacties](#)

[Eed/belofte financiële sector: Einde overgangstermijn op 31 maart 2016](#)

[DNB Toezichtprioriteiten 2016](#)

[DNB toezichtwens: Meldplicht voor kapitaalonttrekkingen](#)

[Consultatie belemmeringen grensoverschrijdende distributie beleggingsfondsen](#)

➤ **Vorbereiding op MiFID II**

De voor beleggingsondernemingen meest belangrijke ontwikkeling is de naderende inwerkingtreding van MiFID II. Het MiFID II-pakket bestaat uit een richtlijn (2014/65/EU), een verordening (600/2014/EU) en nadere uitwerking in level 2-regelgeving en level 3-regelgeving. De richtlijn en de verordening zijn aangenomen en op 12 juni 2014 gepubliceerd. Daarin was voorzien dat MiFID II op 3 januari 2017 in werking zou treden. De (concept) level 2-regelgeving en level 3-regelgeving zijn tot op heden niet officieel gepubliceerd. In de markt zijn inmiddels bezwaren opgekomen; implementatie van MiFID II in de (IT-)systemen vóór januari 2017 zou te ambitieus zijn. Daarnaast gaat er in de markt het gerucht, op basis van een brief aan de Europese Commissie en ESMA van Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk (die niet is gepubliceerd), dat deze landen bepaalde wijzigingen ten aanzien van transparantie en de provisie-regels in het MiFID II-pakket wenselijk achten. Het lijkt er daarom sterk op dat de inwerkingtreding van MiFID II met één jaar wordt uitgesteld, namelijk tot 3 januari 2018.

Hoewel MiFID II met een jaar lijkt te worden uitgesteld, raden wij aan, gelet op de grote impact van de nieuwe regels, te starten met (of verder te werken aan) de voorbereidingen op de inwerkingtreding.

➤ **Vorbereiding op PRIIP-Verordening**

De PRIIP-Verordening (1286/2014/EU) bevat voorschriften voor het ontwikkelen en in de retailmarkt aanbieden van zogenoemde *Packaged Retail and Insurance-based Investment Products* (PRIIP). PRIIP's vallen uiteen in twee categorieën: (i) verpakte retail beleggingsproducten en (ii) verzekeringsgebaseerde beleggingsproducten. Verpakte retail beleggingsproducten zijn producten waarbij het aan de retail belegger te betalen bedrag afhankelijk is van schommelingen in een bepaalde referentiewaarde of van de prestaties van één of meer activa die niet rechtstreeks door de retail belegger zijn aangekocht. Voorbeelden van PRIIP's zijn deelnemingsrechten in een beleggingsinstelling of icbe, levensverzekeringsovereenkomsten met een beleggingscomponent, gestructureerde producten en gestructureerde deposito's. De ontwikkelaar van een PRIIP moet een essentieel-informatiedocument (EBI) opstellen voor de retail beleggers, welke vervolgens door de verkoper (veelal een tussenpersoon) aan de klant verstrekt moet worden.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

De PRIIP-Verordening is inmiddels aangenomen en zal op 31 december 2016 in werking treden. Dit betekent dat beleggingsondernemingen voor het einde van dit jaar een EBI voor de door hen ontwikkelde PRIIPs moeten opstellen en aan hun verkoopkanalen moeten verstrekken.

➤ Herstel en afwikkeling van banken en (grote) beleggingsondernemingen (BRRD)

De BRRD voorziet in regelgeving met betrekking tot herstel en afwikkeling van banken en bepaalde beleggingsondernemingen. Hiertoe is onder meer voorzien in resolutiebevoegdheden en instrumenten, zoals de *bail-in tool*. Als de afwikkelingsautoriteit de *bail-in* inzet kunnen schulden van de beleggingsonderneming worden afgeschreven of omgezet in aandelenkapitaal. Verder moeten beleggingsondernemingen herstelplannen opstellen in lijn met de BRRD. De afwikkelingsautoriteit stelt een afwikkelplan op voor iedere betrokken beleggingsonderneming, waarbij de beleggingsonderneming desgewenst gevraagd kan worden te helpen bij het opstellen. De BRRD is naast banken ook van toepassing op *stand-alone* beleggingsondernemingen met een verplicht startkapitaal van minimaal EUR 730.000. In de praktijk zijn dit beleggingsondernemingen die (i) financiële instrumenten plaatsen of overnemen bij aanbidding ervan met plaatsingsgarantie, (ii) handelen voor eigen rekening en (iii) een multilaterale handelsfaciliteit (MTF) exploiteren. De BRRD is ook van toepassing op bijkantoren van deze beleggingsondernemingen die buiten de EU gevestigd zijn.

Op 26 november is de Nederlandse wetgeving ter implementatie van de BRRD in werking getreden. Bepaalde onderdelen met betrekking tot de in de richtlijn opgenomen *bail-in*, zijn in werking getreden op 1 januari 2016. We raden de betreffende beleggingsondernemingen aan te controleren of zij een herstelplan hebben dat voldoet aan de eisen van de BRRD. Verder is het bijvoorbeeld raadzaam na te gaan of er voldoende kapitaal is dat in aanmerking komt voor een *bail-in*, de zogenoemde MREL (*Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities*). De beleggingsonderneming dient in haar ALM-beleid rekening te houden met de eventuele kapitaalkosten van dergelijk kapitaal.

➤ Bescherming derivatenbezitters tegen faillissement van tussenpersonen

Op 1 april 2016 treden als gevolg van de Wijzigingswet Financiële Markten 2016 nieuwe regels in werking met betrekking tot de bescherming van derivatenbezitters tegen het faillissement van een tussenpersoon (waaronder beleggingsondernemingen). De derivatenposities die een tussenpersoon namens een cliënt aangaat worden afgeschermd van het vermogen van de tussenpersoon. Een zeer belangrijke verplichting is dat de tussenpersoon een goede administratie bijhoudt van het derivatenvermogen.

Verder wordt het voor beleggingsondernemingen die een derivatenpositie namens een cliënt aangaan verplicht om op voorhand aan te geven in welke hoedanigheid de beleggingsonderneming dat doet: als tussenpersoon of als uiteindelijke tegenpartij. De rol die de beleggingsonderneming inneemt is van invloed op de goederenrechtelijke positie van de cliënt (al dan niet bescherming op grond van de Wet giraal effectenverkeer). Om deze reden wordt de informatieplicht opgenomen. De AFM kan nadere regels vaststellen over de wijze van informeren, zodat dit op uniforme wijze plaatsvindt.

Beleggingsondernemingen die namens cliënten derivatenposities aangaan doen er goed aan na te gaan in hoeverre de nieuwe verplichtingen impact hebben op hun business.

➤ Aandachtspunten voor vermogensbeheerder met huisfondsen

De AFM heeft in december 2015 de leidraad Aandachtspunten voor vermogensbeheerders met een eigen aanbieder van beleggingsfondsen, opgesteld en gepubliceerd op haar website. Deze geldt ten aanzien van

FINNIUS

Vooruitblik 2016

vermogensbeheerders die namens cliënten beleggen in beleggingsinstellingen of icbe's die worden beheerd door een beheerder binnen dezelfde groep (zogenoemde huisfondsen). In de leidraad wijst de AFM op mogelijke belangenconflicten en ongewenste prikkels als zij vermogens beheren voor particuliere beleggers in huisfondsen. In de leidraad staan aandachtspunten, wettelijke verplichtingen en bestaande praktijkvoorbeelden waaraan vermogensbeheerders hun beleid kunnen toetsen en op basis waarvan de AFM haar toezichtstrategie heeft bepaald. De AFM heeft eerder zes voorwaarden bij marktpartijen geconsulteerd waarmee de mogelijke belangenconflicten en prikkels kunnen worden vermeden.

Wij raden vermogensbeheerders die namens cliënten ook in huisfondsen beleggen aan de leidraad in acht te nemen.

➤ Beloningsregels volledig van toepassing vanaf 1 januari 2016

Op 7 februari 2015 trad de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (Wbfo) met terugwerkende kracht tot 1 januari 2015 (hoewel een arbeidsrechter onlangs anders oordeelde) in werking. De Wbfo is opgenomen in de Wet op het financieel toezicht. De Wbfo bevat onder meer bepalingen met betrekking tot een beheerst beloningsbeleid voor beleggingsondernemingen, publicatieverplichtingen ten aanzien van dit beloningsbeleid, terugvordering en aanpassing van variabele beloningen en bepalingen over de hoogte en voorwaarden voor uitkeringen van vertrekvergoedingen. De meest in het oog springende bepaling van de Wbfo is de begrenzing van de maximale variabele beloning tot 20% van de vaste beloning (de zogenoemde 20%-bonuscap). Deze bonuscap (maar ook het verbod op gegarandeerde variabele beloning en de bepaling over de maximale vertrekvergoeding) kent een zeer breed bereik en weinig uitzonderingen. De Wbfo bevat een overgangstermijn van één jaar voor financiële verplichtingen met betrekking tot variabele beloningen die op 1 januari 2015 al bestonden. Deze overgangsperiode is dus op 1 januari 2016 afgelopen.

Dit betekent dat beleggingsondernemingen vanaf 1 januari 2016 in principe geen variabele beloningen meer kunnen toekennen van meer dan 20%. DNB zal naar verwachting in 2016 bij beleggingsondernemingen onderzoek doen naar het beloningsbeleid, en dan met name aandacht besteden aan de bonuscap.

➤ EBA richtsnoeren met betrekking tot beloningsregels

Voor de invulling van het beloningsbeleid van beleggingsondernemingen is de Regeling beheerst beloningsbeleid Wft 2014 (Rbb) van groot belang. De Rbb is van toepassing op alle beleggingsondernemingen. De Rbb vormt de implementatie van beloningsregels uit de Capital Requirements Directive (CRD IV). De European Banking Authority (EBA) heeft ten aanzien van deze regels in 2010 Richtsnoeren ten aanzien van beheerst beloningsbeleid opgesteld. Deze Richtsnoeren zijn van toepassing bij de uitleg van de Rbb door DNB.

Op 21 december 2015 publiceerde de EBA de definitieve nieuwe Richtsnoeren ten aanzien van beheerst beloningsbeleid van banken en beleggingsondernemingen. Eén van de voor de markt meest belangrijke onderwerpen die aan bod komt is het beginsel van proportionaliteit. Dit beginsel is momenteel vervat in CRD IV en bepaalt dat een instelling met inachtneming van grootte, interne organisatie en aard, reikwijdte en complexiteit van de activiteiten, de beloningsregels moet toepassen. Tot nu toe werd dit door de markt zo geïnterpreteerd dat instellingen onder omstandigheden, gelet op hun specifieke profiel, bepaalde regels niet konden toepassen. Na een onzekerheid van enige maanden als gevolg van een voor de markt ongunstige EBA-opinie over proportionaliteit, stelt EBA voor de oorspronkelijke visie op proportionaliteit zoals neergelegd in de huidige richtsnoeren te continueren en de CRD daarop aan te passen/te verduidelijken. De nieuwe Richtsnoeren bevatten interpretaties over verschillende

FINNIUS

Vooruitblik 2016

onderwerpen, zoals governance, het uitbetalen van variabele beloning in financiële instrumenten en het toepassingsbereik van de beloningsregels binnen groepen met meerdere financiële ondernemingen.

DNB heeft aangegeven de door EBA op te stellen Richtsnoeren in Nederland toe te zullen passen in het kader van het toezicht op de naleving van de Rbb (en dus op alle beleggingsondernemingen). De nieuwe Richtsnoeren moeten vanaf 1 januari 2017 worden toegepast en worden geïmplementeerd in het beloningsbeleid van beleggingsondernemingen.

➤ Klokkenluidersregeling

Het aangepaste wetsvoorstel Huis voor klokkenluiders is door de Tweede Kamer aangenomen en wordt op 9 februari 2016 plenair behandeld in de Eerste Kamer. Als de wet wordt aangenomen zal voor werkgevers bij wie in de regel ten minste 50 personen werkzaam zijn de plicht ontstaan om een klokkenluidersregeling te formuleren. Ook wordt een Huis voor klokkenluiders opgericht; een zelfstandig bestuursorgaan die zelfstandige bevoegdheden krijgt om te adviseren en onderzoek uit te voeren bij ondernemingen.

De wet Huis voor klokkenluiders treedt naar verwachting in de loop van 2016 in werking. Beleggingsondernemingen met meer dan 50 werknemers moeten vanaf dat moment voorzien in een klokkenluidersregeling.

➤ Rapportage- en transparantieplichtingen voor effectenfinancieringstransacties

Op 12 januari 2016 treedt de Europese verordening betreffende de rapportage en de transparantie van effectenfinancieringstransacties gefaseerd in werking. De verordening ziet op *securities lending* en grondstoffenleningen, (*reversed*) *repurchase agreements*, kooptransacties met wederverkoop of verkooptransacties met wederinkoop en margeleningstransacties. De belangrijkste bepalingen in de verordening zien op:

- het monitoren en rapporteren van het ontstaan van systeemrisico's in het financiële systeem in verband met effectenfinancieringstransacties (inwerkingtreding is afhankelijk van de inwerkingtreding van de ESMA technische reguleringsnormen, op dit moment nog onbekend);
- het verstrekken van informatie over dergelijke transacties aan beleggers wier activa bij de transacties worden gebruikt (informatieverstrekking in periodieke verslaggeving van toepassing met ingang van 13 januari 2017, informatieverstrekking in precontractuele informatie van toepassing met ingang van 13 juli 2017);
- herbeleningsactiviteiten, het door financiële instellingen hergebruiken van door hun cliënten verstrekte zekerheden (met ingang van 13 juli 2016 van toepassing).

Voor partijen die effectenfinancieringstransacties hebben uitstaan die zijn gesloten vóór de datum van inwerkingtreding is van belang om te controleren of de resterende looptijd meer dan 180 dagen bedraagt. In dat geval is bovenstaande rapportageverplichting van toepassing. Daarnaast is het van belang om er bij hergebruik van ontvangen zekerheden alert op te zijn dat in de onderliggende documentatie wordt vastgelegd onder welke voorwaarden hergebruik mogelijk is en dat daar uitdrukkelijk toestemming voor is verleend door de verstrekkeende partij.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

➤ Eed/belofte financiële sector: Einde overgangstermijn op 31 maart 2016

Per 1 april 2015 is de kring van personen die de eed/belofte moeten afleggen uitgebreid naar alle personen die in Nederland onder verantwoordelijkheid van de beleggingsonderneming werken en:

- (i) wier werkzaamheden het risicoprofiel van de beleggingsonderneming wezenlijk kunnen beïnvloeden; of
- (ii) die direct klantcontact hebben.

Medewerkers moeten deze eed/belofte in beginsel binnen 3 maanden na indiensttreding afleggen. Bij de inwerkingtreding van deze uitbreiding was echter voorzien in een overgangstermijn van 1 jaar voor alle personen die vóór 1 april 2015 al werkzaam waren onder verantwoordelijkheid van de beleggingsonderneming en dat gedurende 2016 zullen blijven. Het is daarom van belang dat u ervoor zorgt dat deze personen de eed/belofte uiterlijk op 31 maart 2016 hebben afgelegd.

➤ DNB Toezichtprioriteiten 2016

DNB heeft kenbaar gemaakt waar zij zich in 2016 (met name) op zal richten. In het onderdeel 'Algemene Ontwikkelingen' van de Finnius Vooruitblik komen de algemene toezichtprioriteiten aan de orde. Ten aanzien van specifiek beleggingsondernemingen merkt DNB op dat ze zich zal richten op waarborging van de financiële weerbaarheid en continuïteit van, met name, kleinere beleggingsondernemingen. DNB heeft in de markt gemerkt dat kleinere beleggingsondernemingen in toenemende mate moeite hebben het hoofd boven water te houden dankzij concurrentie van grote beleggingsondernemingen (die schaalvoordelen genieten en middelen hebben om te investeren in technologische innovaties). DNB legt in 2016 de nadruk op adequate kapitaalbuffers en een gezonde bedrijfsvoering. Daarbij kijkt DNB in het bijzonder naar de levensvatbaarheid van bedrijfsmodellen. Extra aandacht zal DNB besteden aan het verbeteren van de datakwaliteit. DNB zal beleggingsondernemingen preventief beïnvloeden en bijsturen, en waar nodig, middels een handhavingbeleid sanctioneren indien er alsnog een tekort wordt geconstateerd.

DNB beoogt in het eerste kwartaal van 2016 een informatieaanvraag te doen bij beleggingsondernemingen met betrekking tot de houdbaarheid van bedrijfsmodellen. In het tweede en derde kwartaal volgt een analyse door DNB met mogelijk gerichte onderzoeken. In het vierde kwartaal volgt de terugkoppeling van DNB. We adviseren de organisatie deze onderdelen vast kritisch te bekijken en waar nodig bij te sturen, zodat de organisatie ingericht is op het onderzoek van DNB.

➤ DNB toezichtwens: Meldplicht voor kapitaalonttrekkingen

DNB heeft een overzicht van wetgevingswensen ingediend bij de Minister van Financiën. Met betrekking tot beleggingsondernemingen verzoekt DNB om de introductie van een meldplicht voor verlagingen van het eigen vermogen of de solvabiliteit van de beleggingsondernemingen. De Minister van Financiën heeft aangegeven hierover met DNB in gesprek te zijn.

Mocht een dergelijke meldplicht er komen, dan zal deze mogelijk zijn beslag krijgen in een voorstel voor de Wijzigingswet Financiële Markten 2017 (die in overeenstemming met de gebruikelijke wetgevingscyclus in de loop van 2016 zal worden geconsulteerd). Partijen die zich zorgen maken over deze mogelijke meldplicht doen er dus goed aan dit het komend jaar voor het voetlicht te brengen.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

➤ **Consultatie belemmeringen grensoverschrijdende distributie beleggingsfondsen**

De Europese Commissie heeft geconstateerd dat het effectenbezit van beleggingsfondsen op de Europese aandelenmarkten proportioneel is gestegen van minder dan 10% in 1990 tot 21% in 2012. Deze fondsen zijn de laatste jaren ook steeds belangrijker geworden als houders van bedrijfsobligaties. Zij behoren tot de meest actieve grensoverschrijdende beleggers. Daarom zal de Europese Commissie in Q2 2016 een consultatie starten over de voornaamste belemmeringen voor de grensoverschrijdende distributie van beleggingsfondsen. Op basis van het verstrekte informatiemateriaal zal de Commissie zich erop toeleggen belangrijke belemmeringen op te heffen, zo nodig via wetgevende weg.

Beleggingsondernemingen die hun input op de bovengenoemde consultatie willen leveren doen er goed aan de start en de einddatum van deze consultatie goed in de gaten te houden.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

WETGEVING FINANCIËLE MARKTEN WAT IS IN 2016 BELANGRIJK VOOR BETAALDIENSTVERLENERS

ONDERWERPEN

[PSD2 aangenomen: aanscherping regels voor betaaldienstverleners](#)

[Interchange Fee Regulation](#)

[DNB Regeling Oversight goede werking betalingsverkeer](#)

[Beloningsregels volledig van toepassing vanaf 1 januari 2016](#)

[Eed/belofte financiële sector: einde overgangstermijn op 31 maart 2016](#)

[Klokkenluidersregeling](#)

[FinTech en DNB-prioriteiten 2016](#)

➤ PSD2 aangenomen: aanscherping regels voor betaaldienstverleners

Op 8 oktober 2015 stemde het Europees Parlement in met herziening van de Richtlijn betaaldiensten. De Europese Raad heeft op 16 november 2015 haar akkoord gegeven. Op 23 december 2015 is PSD2 in het Publicatieblad van de Europese Unie verschenen en PSD2 treedt in werking op 12 januari 2016. Lidstaten moeten de richtlijn uiterlijk twee jaar later in hun wetgeving geïmplementeerd hebben.

Belangrijke wijzigingen ten opzichte van de huidige regulering zijn:

- een uitbreiding van de reikwijdte zodat ook betalingstransacties in willekeurig welke valuta en 'one-leg transactions' gereguleerd worden;
- een beperking van de uitzondering voor telecomdiensten en handelsagenten;
- de introductie van een registratieplicht voor partijen die de uitzondering gebruiken voor 'beperkt gebruik' of voor telecomdiensten;
- nieuwe veiligheidsvoorschriften met betrekking tot internetbetalingen;
- aanbieders van betalingsinitiatiediensten en rekeninginformatiediensten (de zogenoemde Third Party Providers) krijgen toegang tot de markt;
- betalingsinstellingen moeten op objectieve, non-discriminatoire en evenredige basis toegang krijgen tot betaalrekeningdiensten van banken.

Instellingen die betaaldiensten verlenen raden wij aan om te toetsen of de nieuwe regels hun activiteiten gaan raken en om indien nodig tijdig een implementatieplan op te stellen.

➤ Interchange Fee Regulation

Op 8 juni 2015 trad de Interchange Fee Regulation (2015/751/EU) in werking. Deze stelt regels voor op kaarten gebaseerde betalingstransacties (denk aan credit card en pinpas betalingen). De Interchange Fee Regulation introduceert onder andere een maximum voor de afwikkelingsvergoeding. Door de minister van Financiën is per 9 december 2015 een gewogen gemiddelde maximale afwikkelingsvergoeding voor binnenlandse debetkaarttransacties vastgesteld van € 0,02 per transactie. Het is namelijk mogelijk om voor binnenlandse debetkaarttransacties nationaal een lagere maximale afwikkelingsvergoeding te laten gelden dan de standaardregel. Het vastgestelde maximum geldt 5 jaar, daarna zal in beginsel de standaardvergoeding gaan gelden, te weten: 0,2% van de transactiewaarde per transactie. Met betrekking tot de maximale afwikkelingsvergoeding voor credit card-transacties wordt de standaardregel gevolgd, te weten: 0,3% van de transactiewaarde per transactie.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

Een deel van de regels uit de Interchange Fee Regulation is pas vanaf 9 juni 2016 van toepassing (artikel 7-10 Interchange Fee Regulation). Het betreft hier bijvoorbeeld scheiding tussen de betaalkaart *schemes* enerzijds en de verwerkingsentiteiten anderzijds. Verder is het een betaalkaart *scheme* verboden een uitgever te verhinderen om twee of meer verschillende betaalmerken of betalingsapplicaties aan te brengen op een op kaarten gebaseerd betaalinstrument. Ook is het betaalkaart *schemes* en betaaldienstverleners niet langer toegestaan om acceptanten van een bepaalde kaart te verplichten alle (vaak duurere) kaarten van dezelfde *scheme* te accepteren.

➤ DNB Regeling Oversight goede werking betalingsverkeer

DNB is bevoegd nadere regels te stellen aan vergunninghoudende betaaldienstverleners (en banken en egi's) met betrekking tot de goede werking van het betalingsverkeer. Hiertoe heeft DNB een regeling opgesteld (de Regeling Oversight goede werking betalingsverkeer). De regeling schrijft voor dat financiële instellingen bij de inrichting van de bedrijfsvoering moeten voldoen aan de DNB voorschriften. De regeling implementeert internationale standaarden met betrekking tot het bevorderen van de goede werking van de betalingssystemen. De voorschriften zien op governanceregels, het beleggen van verantwoordelijkheden in de organisatie en op risicobeheersing. De ECB heeft in haar reactie op de nieuwe regeling verzocht om in nationale regels steeds aan te sluiten bij Europese en internationale regels en principes.

De Regeling is op 21 december 2015 in de Staatscourant gepubliceerd en is per 22 december 2015 in werking getreden. Wij adviseren betaalinstanties te beoordelen of hun organisatie voldoet aan de voorschriften uit de regeling.

➤ Beloningsregels volledig van toepassing vanaf 1 januari 2016

Op 7 februari 2015 trad de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (Wbfo) met terugwerkende kracht tot 1 januari 2015 (hoewel een arbeidsrechter onlangs anders oordeelde) in werking. De Wbfo is opgenomen in de Wet op het financieel toezicht. De Wbfo bevat onder meer bepalingen met betrekking tot een beheerst beloningsbeleid en publicatieverplichtingen ten aanzien van dit beloningsbeleid (voor betaalinstanties) en terugvordering en aanpassing van variabele beloningen en bepalingen over de hoogte en voorwaarden voor uitkeringen van vertrekvergoedingen (voor betaaldienstverleners die onder de reikwijdte van de Wft vallen). De meest in het oog springende bepaling van de Wbfo is de begrenzing van de maximale variabele beloning tot 20% van de vaste beloning (de zogenoemde 20%-bonuscap). Deze bonuscap (maar ook het verbod op gegarandeerde variabele beloning en de bepaling over de maximale vertrekvergoeding) kent een zeer breed bereik en weinig uitzonderingen. De Wbfo bevat een overgangstermijn van één jaar voor financiële verplichtingen met betrekking tot variabele beloningen die op 1 januari 2015 al bestonden. Deze overgangstermijn is dus op 1 januari 2016 afgelopen.

Dit betekent dat betaaldienstverleners die onder de reikwijdte van de Wft vallen vanaf 1 januari 2016 in principe geen variabele beloningen meer kunnen toekennen van meer dan 20%.

➤ Eed/belofte financiële sector: Einde overgangstermijn op 31 maart 2016

Per 1 april 2015 is de kring van personen die de eed/belofte moeten afleggen uitgebreid naar alle personen die in Nederland onder verantwoordelijkheid van de betaalinstanties werken en:

- (i) wier werkzaamheden het risicoprofiel van de betaalinstantie wezenlijk kunnen beïnvloeden; of
- (ii) die direct klantcontact hebben.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

Medewerkers moeten deze eed/belofte in beginsel binnen 3 maanden na indiensttreding afleggen. Bij de inwerkingtreding van deze uitbreiding was echter voorzien in een overgangstermijn van één jaar voor alle personen die vóór 1 april 2015 al werkzaam waren onder verantwoordelijkheid van de betaalinstantie en dat gedurende 2016 zullen blijven. Het is daarom van belang dat betaalinstanties ervoor zorgen dat de betreffende personen de eed/belofte uiterlijk op 31 maart 2016 hebben afgelegd.

➤ **Klokkenluidersregeling**

Het aangepaste wetsvoorstel Huis voor klokkenluiders is door de Tweede Kamer aangenomen en wordt op 9 februari 2016 plenair behandeld in de Eerste Kamer. Als de wet wordt aangenomen zal voor werkgevers bij wie in de regel ten minste 50 personen werkzaam zijn de plicht ontstaan om een klokkenluidersregeling te formuleren. Ook wordt een Huis voor klokkenluiders opgericht; een zelfstandig bestuursorgaan die zelfstandige bevoegdheden krijgt om te adviseren en onderzoek uit te voeren bij ondernemingen.

De wet Huis voor klokkenluiders treedt naar verwachting in de loop van 2016 in werking. Betaalinstanties met meer dan 50 werknemers moeten vanaf dat moment voorzien in een klokkenluidersregeling.

➤ **FinTech en DNB-prioriteiten 2016**

DNB signaleert stormachtige ontwikkelingen in de betaalmarkt en verwacht dat deze de betaalmarkt ingrijpend gaan veranderen. PSD2 (zie hiervoor) gaat mogelijk maken dat op verzoek van de consument betaaltransacties worden verricht door niet-bancaire partijen met gebruikmaking van directe toegang tot diens betaalrekening. Innovatieve FinTech bedrijven eisen een steeds grotere rol op. Voor DNB is essentieel dat het betalingsverkeer veilig, betrouwbaar en efficiënt blijft. DNB wil dat betaalinstanties (en nieuwe toetreders) de integriteits- en veiligheidsrisico's van de nieuwe technologieën identificeren en hun bedrijfsvoering en dienstverlening daar op aanpassen. Betaalinstanties zullen een toekomstbestendig bedrijfsmodel moeten ontwikkelen. In het eerste kwartaal van 2016 selecteert DNB betaalinstanties die getoetst zullen worden op dit punt. In de loop van 2016 worden gerichte onderzoeken uitgevoerd.

We adviseren de organisatie deze onderdelen vast kritisch te bekijken en waar nodig bij te sturen, zodat de organisatie toereikend is ingericht voorafgaand aan het onderzoek van DNB.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

WETGEVING FINANCIËLE MARKTEN WAT IS IN 2016 BELANGRIJK VOOR FINANCIËLDIENSTVERLENERS (BEMIDDELAARS, ADVISEURS EN AANBIEDERS VAN BELEGGINGSOBJECTEN)

In dit deel komen belangrijke ontwikkelingen in 2016 voor zogenoemde financiële dienstverleners aan de orde. Onder deze verzamelcategorie vallen onder meer aanbieders van beleggingsobjecten en bemiddelaars en adviseurs in financiële producten, zoals verzekeringen en krediet. Ook aanbieders van krediet aan consumenten worden in de Wet op het financieel toezicht als financiële dienstverlener aangemerkt. Ontwikkelingen voor deze kredietverstrekkers zijn in een afzonderlijk deel van de Finnius Vooruitblik opgenomen.

ONDERWERPEN

[Nazorg beleggingsverzekeringen](#)

[Implementatie Hypothekenrichtlijn in maart 2016](#)

[Provisieverbod dienstverlening premiepensioenvorderingen](#)

[Wft-diploma's: Nog één jaar de tijd](#)

[Beloningsregels volledig van toepassing vanaf 1 januari 2016](#)

[Eed/belofte financiële sector: Einde overgangstermijn op 31 maart 2016](#)

[Klokkenluidersregeling](#)

[Regulering beleggingsobjecten en beleggingsobligaties](#)

[MiFID II en PRIIP Verordening voor Nationaal Regimers](#)

[EIOPA consultatie Richtsnoeren terzake van "product oversight and governance"](#)

[Betalingen voor software](#)

➤ Nazorg beleggingsverzekeringen

Op dit moment wordt vanuit de overheid ter zake van de beleggingsverzekeringenproblematiek vooral de nadruk gelegd op de nazorg voor klanten met een beleggingsverzekering. Om dit beleid kracht bij te zetten is in de zomer van 2015 de verplichting voor verzekeraars om klanten met een beleggingsverzekering te 'activeren' in de Nadere Regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen (NRGfo) vastgelegd. Activeren houdt de inspanningen van de levensverzekeraar om zijn cliënten een weloverwogen keuze te laten maken tot voortzetting, wijziging of stopzetting van hun beleggingsverzekering in. Dit activeren van cliënten vindt bij voorkeur plaats via een hersteladvies aan de cliënt. Dat zal vaak via de adviseur gebeuren. De deadline voor het activeren van klanten met een pensioengebonden of een hypotheekgebonden beleggingsverzekering verstrijkt op 31 december 2016. Het vereiste resultaat behorend bij deze deadline is door de AFM eind oktober in haar rapport Rapportage Nazorg beleggingsverzekeringen gespecificeerd.

Het is van belang dat u als adviseur in 2016 in voldoende mate blijft meewerken met de activeringsplicht voor de verzekeraar. De AFM heeft aangekondigd dat dit een punt van aandacht in haar toezicht blijft komend jaar.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

➤ Implementatie Hypothekenrichtlijn in maart 2016

De Hypothekenrichtlijn (2014/17/EU) is op 4 februari 2014 vastgesteld en bevat onder meer regels voor hypotheekverstrekkers op het gebied van reclame, informatieverstrekking, gedwongen verkoop bij betalingsachterstand, koppelverkoop en vervroegde aflossing. De Hypothekenrichtlijn bevat ook een aantal bepalingen die specifiek relevant zijn voor hypotheekbemiddelaars. Zo krijgen hypotheekbemiddelaars de mogelijkheid om op basis van de vergunning in Nederland een zogenoemd Europees paspoort aan te vragen, waarmee de bemiddelingsdiensten ook in een ander Europees land kunnen worden aangeboden. Verder moeten bemiddelaars klanten vanaf 21 maart 2016 een gestandaardiseerd Europees informatieblad (ESIS) verstrekken.

Hypotheekbemiddelaars en -adviseurs zullen hypotheekverstrekkers moeten verzoeken om hen tijdig van aangepaste hypotheekdocumentatie en het ESIS te voorzien, zodat deze bemiddelaars en -adviseurs die nieuwe documentatie vanaf 21 maart 2016 aan klanten kunnen gaan verstrekken.

➤ Provisieverbod dienstverlening premiepensioenvorderingen

Vanaf 1 april 2016 gaat er als gevolg van het Wijzigingsbesluit Financiële Markten 2016 een provisieverbod gelden voor de advisering en bemiddeling inzake premiepensioenvorderingen. Dit is hetzelfde provisieverbod dat al sinds 1 januari 2013 geldt voor andere impactvolle producten zoals levensverzekeringen en hypothecair krediet. Het provisieverbod houdt in dat klanten adviseurs en directe aanbieders rechtstreeks moeten betalen voor advies en het afsluiten van premiepensioenvorderingen. Op dit moment betalen klanten deze kosten veelal via de prijs van het product. De beloning van adviseurs en van directe aanbieders mag door het provisieverbod niet meer in de prijs van het product zitten. Ook mogen adviseurs voor deze premiepensioenvorderingen straks geen vergoeding (provisie) meer ontvangen van de aanbieder.

Als gevolg van het provisieverbod zullen adviseurs en bemiddelaars ter zake van premiepensioenvorderingen hun verdienmodel per 1 april 2016 moeten aanpassen.

➤ Wft-diploma's: Nog één jaar de tijd

Al sinds 1 januari 2014 geldt een nieuw vakbekwaamheidsstelsel voor kredietverstrekkers die ook adviseren over krediet. Op 31 december 2016 loopt de laatste overgangstermijn af om te voldoen aan de nieuwe diplomaplichten. De meeste adviseurs hebben dan drie jaar de tijd gehad om de benodigde diploma's te halen. Alleen indien iemand in deze termijn getroffen is door buitengewone omstandigheden (bijvoorbeeld langdurige ziekte of baanverlies), kan de AFM op verzoek een tijdelijke ontheffing verlenen. Die ontheffing zal alleen worden verleend in schrijnende gevallen.

Dit betekent dat kredietverstrekkers die ook adviseren in beginsel alleen nog dit jaar de tijd hebben om de benodigde diploma's zoals voorgeschreven door de Wet op het financieel toezicht te halen.

➤ Beloningsregels volledig van toepassing vanaf 1 januari 2016

Op 7 februari 2015 trad de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (Wbfo) met terugwerkende kracht tot 1 januari 2015 (hoewel een arbeidsrechter onlangs anders oordeelde) in werking. De Wbfo is opgenomen in de Wet op het financieel toezicht. De Wbfo bevat onder meer bepalingen met betrekking tot een beheerst beloningsbeleid voor financiële dienstverleners, publicatieverplichtingen ten aanzien van dit beloningsbeleid, terugvordering en aanpassing van variabele beloningen en bepalingen over de hoogte en voorwaarden voor uitkeringen van vertrekvergoedingen. De meest in het oog springende bepaling van

FINNIUS

Vooruitblik 2016

de Wbfo is de begrenzing van de maximale variabele beloning tot 20% van de vaste beloning (de zogenoemde 20%-bonuscap). Deze bonuscap (maar ook het verbod op gegarandeerde variabele beloning en de bepaling over de maximale vertrekvergoeding) kent een zeer breed bereik en weinig uitzonderingen. De Wbfo bevat een overgangstermijn van één jaar voor financiële verplichtingen met betrekking tot variabele beloningen die op 1 januari 2015 al bestonden. Deze overgangperiode is dus op 1 januari 2016 afgelopen.

Dit betekent dat financiële dienstverleners vanaf 1 januari 2016 in principe geen variabele beloningen meer kunnen toekennen van meer dan 20%.

➤ **Eed/belofte financiële sector: Einde overgangstermijn op 31 maart 2016**

Per 1 april 2015 is de kring van personen die de eed/belofte moeten afleggen uitgebreid naar alle personen die in Nederland onder verantwoordelijkheid van de kredietverstrekker werken en:

- (i) wier werkzaamheden het risicoprofiel van de kredietverstrekker wezenlijk kunnen beïnvloeden; of
- (ii) die direct klantcontact hebben.

Medewerkers moeten deze eed/belofte in beginsel binnen 3 maanden na indiensttreding afleggen. Bij de inwerkingtreding van deze uitbreiding was echter voorzien in een overgangstermijn van één jaar voor alle personen die vóór 1 april 2015 al werkzaam waren onder verantwoordelijkheid van de kredietverstrekker en dat gedurende 2016 zullen blijven. Het is daarom van belang dat kredietverstrekkers ervoor zorgen dat de betreffende personen de eed/belofte uiterlijk op 31 maart 2016 hebben afgelegd.

➤ **Klokkenluidersregeling**

Het aangepaste wetsvoorstel Huis voor Klokkenluiders is door de Tweede Kamer aangenomen en wordt op 9 februari 2016 plenair behandeld in de Eerste Kamer. Als de wet wordt aangenomen zal voor werkgevers bij wie in de regel ten minste 50 personen werkzaam zijn de plicht ontstaan om een klokkenluidersregeling te formuleren. Ook wordt een Huis voor Klokkenluiders opgericht; een zelfstandig bestuursorgaan die zelfstandige bevoegdheden krijgt om te adviseren en onderzoek uit te voeren bij ondernemingen.

De wet Huis voor Klokkenluiders treedt naar verwachting in de loop van 2016 in werking. Financiële dienstverleners met meer dan 50 werknemers moeten vanaf dat moment voorzien in een klokkenluidersregeling.

➤ **Regulering beleggingsobjecten en beleggingsobligaties**

De wetgever heeft in 2014 al aangekondigd te gaan werken aan de nadere regulering van (beheerders van) instellingen die beleggingsobligaties aanbieden. Beleggingsobligaties zijn obligaties waarbij het opgehaalde geld gebruikt wordt om te beleggen. Volgens het nationale wetgevingsprogramma 2015 is er een 'Wijzigingswet beleggingsobjecten en beleggingsobligaties' in voorbereiding. Door middel van deze Wijzigingswet zullen niet alleen beleggingsobligaties worden gereguleerd, maar ook de bestaande regels voor het aanbieden van beleggingsobjecten worden verscherpt. Dit verbaast niet gelet op de recente signalering van de AFM dat er een opvallende toename is in het aantal meldingen dat er mogelijk iets mis is met hoogrenderende beleggingen in met name vastgoed, vakantiewoningen en grond.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

Aanbieders van beleggingsobjecten kunnen dus in 2016 hoogstwaarschijnlijk een aanscherping van het toezicht verwachten. Daarnaast zullen partijen die nu nog zonder toezicht beleggingsobligaties kunnen uitgeven in 2016 naar onze verwachting met enige vorm van regulering geconfronteerd worden.

➤ MiFID II en PRIIP Verordening voor Nationaal Regimers

Voor het adviseren en bemiddelen in financiële producten met een beleggingscomponent (zoals effectenhypotheken, pensioenproducten, bankspaarproducten) is in beginsel een vergunning als beleggingsonderneming nodig op grond van de *Markets in Financial Instruments Directive* (MiFID). Voor dit type tussenpersonen geldt echter dat zij onder het zogenoemde Nationaal Regime zonder aparte MiFID-vergunning hun diensten mogen verrichten op basis van een vergunning als financiële dienstverlener, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Eén van die voorwaarden is dat de dienstverlener zelf wel aan de gedragsregels uit MiFID voldoet. De bestaande MiFID gedragsregels zullen worden aangescherpt wanneer MiFID II (bestaande uit Richtlijn 2014/65/EU en Verordening 600/2014/EU) in Nederland wordt geïmplementeerd. Het ziet er zeer naar uit dat deze implementatie een jaar wordt uitgesteld, van 1 januari 2017 naar 1 januari 2018. Dit uitstel blijkt nodig om marktpartijen de tijd te geven de soms ingrijpende wijzigingen (bijvoorbeeld in IT-systemen) door te voeren.

Dat betekent dat Nationaal Regimers nog een jaar langer de tijd hebben om MiFID II te implementeren. Wij raden aan om eind 2016 wel te beginnen met het maken van een impact analyse om de nodige wijzigingen in de business in kaart te brengen, zodat er daarna voldoende tijd over blijft om MiFID II-*proof* te worden.

Verder is de PRIIP-Verordening (1286/2014/EU) relevant voor bemiddelaars en adviseurs die diensten verlenen met betrekking tot gecombineerde producten met een beleggingscomponent. De PRIIP-Verordening bevat voorschriften voor het ontwikkelen en in de retailmarkt aanbieden van zogenoemde *Packaged Retail and Insurance-based Investment Products* (PRIIP). PRIIP's vallen uiteen in twee categorieën: (i) verpakte *retail* beleggingsproducten en (ii) verzekeringsgebaseerde beleggingsproducten. Voorbeelden van PRIIP's zijn deelnemingsrechten in een beleggingsinstelling of icbe, levensverzekeringsovereenkomsten met een beleggingscomponent, gestructureerde producten en gestructureerde deposito's. De ontwikkelaar van een PRIIP moet een essentieel-informatiedocument (EBI) opstellen voor de retail beleggers, welke vervolgens door de verkoper (veelal een tussenpersoon) aan de klant verstrekt moet worden.

De PRIIP-Verordening is inmiddels aangenomen en zal op 31 december 2016 in werking treden. We raden bemiddelaars en adviseurs aan met ontwikkelaars van PRIIP's af te stemmen wanneer het EBI beschikbaar zal zijn om aan klanten te kunnen verstrekken.

➤ EIOPA consultatie Richtsnoeren terzake van “product oversight and governance”

In oktober 2015 is EIOPA een consultatie begonnen terzake van “preparatory Guidelines on product oversight and governance arrangements by insurance undertakings and insurance distributors.” Deze consultatie hangt samen met de implementatie van de *Insurance Distribution Directive* (voorheen werd deze richtlijn ook wel *Insurance Mediation Directive II*, oftewel IMD II, genoemd) waarvan op dit moment de verwachting is dat zij in 2018 wordt geïmplementeerd. De consultatie bevat richtsnoeren voor nationale toezichthouders, die betrekking hebben op zowel verzekeraars als verzekeringstussenpersonen. De consultatie heeft betrekking op interne processen om verzekeringsproducten op de markt te brengen en om ervoor te zorgen dat de producten passen bij de personen die deze aanschaffen. De consultatietermijn sluit op 29 januari 2016.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

➤ Betalingen voor software

De AFM heeft in haar nieuwsbrief Financiële dienstverleners van 22 december 2015 haar standpunt dat een aanbieder niet mag betalen voor opname van haar producten in advies- of vergelijkingssoftware toegelicht. Deze betalingen brengen volgens de AFM een risico op sturing met zich mee en zijn daarom onwenselijk. Als de aanbieder de softwareleverancier betaalt voor opname van haar producten in de software, betaalt de aanbieder namelijk indirect om te worden meegenomen in de adviezen van zelfstandig adviseurs. De betalingen kunnen daarmee invloed hebben op de uitkomst van het advies. De AFM heeft een Q&A opgesteld, die is te vinden op haar website. De visie van de AFM moet worden gezien in het licht van het provisieverbod dat van toepassing is op impactvolle producten zoals hypothecair krediet en levensverzekeringen.

Aanbieders die nog betalingen verrichten voor de opname van hun producten in de software, moeten deze betalingen voor 1 januari 2016 hebben stopgezet.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

WETGEVING FINANCIËLE MARKTEN WAT IS IN 2016 BELANGRIJK VOOR KREDIETVERSTREKKERS

ONDERWERPEN

[Hypothecair krediet: Implementatie Hypothekenrichtlijn in maart 2016](#)

[Hypothecair krediet: Verruiming leencapaciteit tweeverdieners](#)

[Hypothecair krediet: Nieuwe toetsrente voor leencapaciteit](#)

[Hypothecair krediet: Betalingen voor software](#)

[Nieuwe normen leencapaciteit consumptief krediet](#)

[Kredietverstrekking in de telecomsector](#)

[Wft-diploma's: Nog één jaar de tijd](#)

[Beloningsregels volledig van toepassing vanaf 1 januari 2016](#)

[Eed/belofte financiële sector: Einde overgangstermijn op 31 maart 2016](#)

[Klokkenluidersregeling](#)

[Regeldruk bij kredietverstrekking](#)

➤ **Hypothecair krediet: Implementatie Hypothekenrichtlijn in maart 2016**

De Hypothekenrichtlijn (2014/17/EU) is op 4 februari 2014 vastgesteld en bevat onder meer regels voor hypotheekverstrekkers op het gebied van reclame, informatieverstrekking, gedwongen verkoop bij betalingsachterstand, koppelverkoop en vervroegde aflossing. Op een aantal punten wijkt de Hypothekenrichtlijn af van de soortgelijke regels waaraan hypotheekverstrekkers in Nederland nu al moeten voldoen. Bovendien bevat de Hypothekenrichtlijn specifieke eisen ten aanzien van de inhoud van de kredietovereenkomst. De richtlijn moet vanaf 21 maart 2016 in Nederland gaan gelden. Het wetsvoorstel ter implementatie van de Hypothekenrichtlijn is op 23 september jl. bij de Tweede Kamer ingediend. De nieuwe regels zijn overigens niet van toepassing op kredietovereenkomsten gesloten vóór de inwerkingtreding van de implementatiewet.

Hypotheekverstrekkers zullen vóór 21 maart 2016 in ieder geval hun algemene voorwaarden moeten aanpassen en een gestandaardiseerd Europees informatieblad (ESIS) moeten opstellen. Daarnaast moeten deze kredietverstrekkers bepaalde procedures veranderen voor die datum, waaronder de procedure voor vervroegde aflossing en gedwongen verkoop bij betalingsachterstand.

➤ **Hypothecair krediet: Verruiming leencapaciteit tweeverdieners**

Met ingang van 1 januari 2016 is de leencapaciteit van tweeverdieners vergroot. Om dit te bewerkstelligen zijn aanpassingen gemaakt met betrekking tot het financieringslastpercentage. Het financieringslastpercentage geeft aan welk deel van het bruto inkomen aan hypotheeklasten kan worden besteed, zonder dat dit tot onverantwoorde financiële lasten voor de consument leidt. Bij tweeverdieners mag het salaris van de minstverdienende partner minder zwaar meetellen voor de maximale leencapaciteit. De reden hiervoor is dat rekening wordt gehouden met de mogelijkheid dat een van de partners minder gaat werken en dat tweeverdieners in mindere mate financiële tegenslagen kunnen opvangen door meer te gaan werken (dat doen ze immers al). Door de afbouw van de heffingskorting voor de minstverdienende partner neemt het netto besteedbaar inkomen van tweeverdieners echter toe ten opzichte van eenverdieners. Voor de normen van 2016 zal het tweede inkomen daarom zwaarder meetellen bij het bepalen van het financieringslastpercentage, namelijk voor 50%. In 2015 was dit 33%.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

We raden hypotheekverstrekkers aan de bestaande kredietacceptatienormen aan te passen op de nieuwe regels.

➤ **Hypotheecair krediet: Nieuwe toetsrente voor leencapaciteit**

Voor hypotheeken met een rentevastperiode van korter dan tien jaar geldt voor het bepalen of de hypotheek verantwoord is voor de consument, de verplichting een toetsrente te hanteren. Door gebruik te maken van een toetsrente wordt gewaarborgd dat consumenten na het aflopen van de rentevastperiode niet in de financiële problemen raken. Als de wettelijke rente hoger is dan de toetsrente, moet gebruik worden gemaakt van de werkelijke rente. De toetsrente is minimaal 5%. De AFM publiceert de toetsrente op haar website. Voor het eerste kwartaal van 2016 is de toetsrente 5%.

Hypotheekverstrekkers moeten in het eerste kwartaal van 2016 de toetsrente van 5% hanteren en doen er goed aan voor de volgende kwartalen de website van de AFM hierover te raadplegen.

➤ **Hypotheecair krediet: Betalingen voor software**

De AFM heeft in haar nieuwsbrief Financiële dienstverleners van 22 december 2015 haar standpunt dat een aanbieder niet mag betalen voor opname van haar producten in advies- of vergelijkingssoftware toegelicht. Deze betalingen brengen volgens de AFM een risico op sturing met zich mee en zijn daarom onwenselijk. Als de aanbieder de softwareleverancier betaalt voor opname van haar producten in de software, betaalt de aanbieder namelijk indirect om te worden meegenomen in de adviezen van zelfstandig adviseurs. De betalingen kunnen daarmee invloed hebben op de uitkomst van het advies. De AFM heeft een Q&A opgesteld, die is te vinden op haar website. De visie van de AFM moet worden gezien in het licht van het provisieverbod dat van toepassing is op impactvolle producten zoals hypotheecair krediet.

Hypotheekverstrekkers die nog betalingen verrichten voor de opname van hun producten in de software, moeten deze betalingen voor 1 januari 2016 hebben stopgezet.

➤ **Nieuwe normen leencapaciteit consumptief krediet**

Met ingang van 1 februari 2016 worden de basisnormbedragen voor consumptief krediet gewijzigd. Die normbedragen worden jaarlijks vastgesteld door de Nederlandse Vereniging van Banken en de AFM. Zij geven aan welke bedragen consumenten, afhankelijk van hun huishoudsamenstelling, te allen tijde voor hun levensonderhoud beschikbaar moeten blijven houden. Indien het netto-inkomen beneden de norm ligt, is er geen ruimte om consumptief krediet te krijgen. De normen vormen een integraal onderdeel van de Gedragscode Consumptief Krediet.

Kredietverstrekkers moeten per 1 februari 2016 deze nieuwe normen verankeren in hun kredietacceptatiekader.

➤ **Kredietverstrekking in de telecomsector**

Op 13 juni 2014 oordeelde de Hoge Raad dat een telefoonabonnement met een 'gratis' telefoon kwalificeert als (goederen)krediet. Dit betekent dat telefoonaanbieders bij het aanbieden van dergelijke abonnementen aan consumenten over een vergunning als kredietaanbieder moeten beschikken en aan de doorlopende eisen uit de Wet op het financieel toezicht (Wft) moeten voldoen. Telecomproviders hebben

FINNIUS

Vooruitblik 2016

vervolgens de Minister van Financiën verzocht een uitzondering of vrijstelling in het leven te roepen voor de telecomsector. Inmiddels lopen er discussies in de Tweede Kamer en met de telecomsector over het opstellen van een gedragscode waar alle telecomproviders zich aan moeten houden. De Minister van Financiën overweegt in dat geval een vrijstelling op te nemen van de relevante onderdelen in de Wft.

We verwachten dat in 2016 duidelijk wordt of de telecomsector bij het aanbieden van telefoonabonnementen met 'gratis' telefoon aan de Wft moet voldoen of dat een gedragscode uitkomst biedt voor de sector. De uitkomst hiervan is voor iedere speler in de verkoopketen van mobiele telefoons van belang.

➤ **Wft-diploma's: Nog één jaar de tijd**

Al sinds 1 januari 2014 geldt een nieuw vakbekwaamheidsstelsel voor kredietverstrekkers die ook adviseren over krediet. Op 31 december 2016 loopt de laatste overgangstermijn af om te voldoen aan de nieuwe diplomaplichten. De meeste adviseurs hebben dan drie jaar de tijd gehad om de benodigde diploma's te halen. Alleen indien iemand in deze termijn getroffen is door buitengewone omstandigheden (bijvoorbeeld langdurige ziekte of baanverlies), kan de AFM op verzoek een tijdelijke ontheffing verlenen. Die ontheffing zal alleen worden verleend in schrijnende gevallen.

Dit betekent dat kredietverstrekkers die ook adviseren in beginsel alleen dit jaar de tijd hebben om de benodigde Wft-diploma's te halen.

➤ **Beloningsregels volledig van toepassing vanaf 1 januari 2016**

Op 7 februari 2015 trad de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (Wbfo) met terugwerkende kracht tot 1 januari 2015 (hoewel een arbeidsrechter onlangs anders oordeelde) in werking. De Wbfo is opgenomen in de Wet op het financieel toezicht. De Wbfo bevat onder meer bepalingen met betrekking tot een beheerst beloningsbeleid voor kredietverstrekkers, publicatieverplichtingen ten aanzien van dit beloningsbeleid, terugvordering en aanpassing van variabele beloningen en bepalingen over de hoogte en voorwaarden voor uitkeringen van vertrekvergoedingen. De meest in het oog springende bepaling van de Wbfo is de begrenzing van de maximale variabele beloning tot 20% van de vaste beloning (de zogenoemde 20%-bonuscap). Deze bonuscap (maar ook het verbod op gegarandeerde variabele beloning en de bepaling over de maximale vertrekvergoeding) kent een zeer breed bereik en weinig uitzonderingen. De Wbfo bevat een overgangstermijn van één jaar voor financiële verplichtingen met betrekking tot variabele beloningen die op 1 januari 2015 al bestonden. Deze overgangstermijn is dus op 1 januari 2016 afgelopen.

Dit betekent dat kredietverstrekkers vanaf 1 januari 2016 in principe geen variabele beloningen meer kunnen toekennen van meer dan 20%.

➤ **Eed/belofte financiële sector: Einde overgangstermijn op 31 maart 2016**

Per 1 april 2015 is de kring van personen die de eed/belofte moeten afleggen uitgebreid naar alle personen die in Nederland onder verantwoordelijkheid van de kredietverstrekker werken en:

- (i) wier werkzaamheden het risicoprofiel van de kredietverstrekker wezenlijk kunnen beïnvloeden; of
- (ii) die direct klantcontact hebben.

Medewerkers moeten deze eed/belofte in beginsel binnen 3 maanden na indiensttreding afleggen. Bij de inwerkingtreding van deze uitbreiding was echter voorzien in een overgangstermijn van één jaar voor alle

FINNIUS

Vooruitblik 2016

personen die vóór 1 april 2015 al werkzaam waren onder verantwoordelijkheid van de kredietverstrekker en dat gedurende 2016 zullen blijven. Het is daarom van belang dat kredietverstrekkers ervoor zorgen dat de betreffende personen de eed/belofte uiterlijk op 31 maart 2016 hebben afgelegd.

➤ Klokkenluidersregeling

Het aangepaste wetsvoorstel Huis voor klokkenluiders is door de Tweede Kamer aangenomen en wordt op 9 februari 2016 plenair behandeld in de Eerste Kamer. Als de wet wordt aangenomen zal voor werkgevers bij wie in de regel ten minste 50 personen werkzaam zijn de plicht ontstaan om een klokkenluidersregeling te formuleren. Ook wordt een Huis voor klokkenluiders opgericht; een zelfstandig bestuursorgaan die zelfstandige bevoegdheden krijgt om te adviseren en onderzoek uit te voeren bij ondernemingen.

De wet Huis voor klokkenluiders treedt naar verwachting in de loop van 2016 in werking. Kredietverstrekkers met meer dan 50 werknemers moeten vanaf dat moment voorzien in een klokkenluidersregeling.

➤ Regeldruk bij kredietverstrekking

Op 15 oktober jl. overhandigde het Adviescollege toetsing regeldruk (Actal) een advies 'Regeldruk bij kredietverstrekking' aan de Minister van Financiën, waarin Actal aanbevelingen doet ter verbetering van de regeldruk bij kredietverstrekking in Nederland. Een aantal voor kredietverstrekkers interessante observaties en aanbevelingen zijn:

- “Kleine en nieuwe partijen zijn onder omstandigheden ‘*too small to comply*’ - de toezichthouders zouden daar rekening mee moeten houden in een vergunningaanvraagtraject.” De Minister van Financiën heeft aangegeven de mogelijkheden van een ‘bankvergunning-light’ te gaan onderzoeken.
- “Er zou op Europees niveau een ‘*think small first principle*’ moeten worden toegepast in financiële wet- en regelgeving, hetgeen inhoudt dat kleine partijen onder bepaalde voorwaarden kunnen worden ontzien van bepaalde regelgeving.” De Minister van Financiën heeft aangegeven zich in Europees verband te blijven inzetten voor proportionaliteit van nieuwe regelgeving voor kleine, innovatieve partijen.
- “De verplichtingen op grond van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) en de Sanctiewetgeving met betrekking tot identificatie (detectie en screening) zouden ten aanzien van MKB-kredieten moeten worden gestandaardiseerd, teneinde kosten te drukken.” De Minister van Financiën heeft aangegeven dat de Wwft en Sanctiewetgeving een risico gebaseerde systematiek kent - niet de omvang van de instelling maar het risico op witwassen is doorslaggevend voor de intensiteit van het onderzoek. Hierin wordt derhalve op dit moment niet tegemoet gekomen.
- “Alternatieve financieringsvormen zouden moeten worden gestimuleerd.” De Minister van Financiën geeft aan dat crowdfunding en kredietunies - op korte termijn - moeten voorzien in deze behoefte. De minister zal additionele vormen van alternatieve financiering ondersteunen.

Mogelijk worden er wetswijzigingen doorgevoerd om aan de wensen van Actal tegemoet te komen. Dat zal dan mogelijk (deels) zijn beslag krijgen in een voorstel voor de Wijzigingswet Financiële Markten 2017, die in overeenstemming met de gebruikelijke wetgevingscyclus in de loop van 2016 zal worden geconsulteerd. Partijen die belang hebben bij deze wetswijzigingen, doen er goed aan de ontwikkelingen op deze punten te volgen.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

WETGEVING FINANCIËLE MARKTEN WAT IS IN 2016 BELANGRIJK VOOR TRUSTKANTOREN

ONDERWERPEN

[DNB toezichtwensen voor de trustsector: bevorderen van de integriteit](#)
[Toezicht Vooruitblik 2016 van DNB: geïnternaliseerde integere cultuur](#)
[Klokkenluidersregeling](#)

➤ **DNB toezichtwensen voor de trustsector: bevorderen van de integriteit**

DNB heeft in haar wetgevingsbrief 2015 van 15 juni 2015 een overzicht van wetgevingswensen ingediend bij de Minister van Financiën. Met betrekking tot trustkantoren heeft DNB verschillende wensen naar voren gebracht in verband met het bevorderen van de integriteit in de trustsector. De belangrijkste aandachtspunten van DNB zijn:

- In de Wet toezicht trustkantoren (Wtt) nader expliciteren dat de bedrijfsvoering van trustkantoren erop gericht moet zijn om de integriteitsrisico's die trustactiviteiten met zich brengen te mitigeren. DNB houdt vast aan haar wens om een minimum van twee dagelijks beleidsbepalers in te voeren.
- In het geval dat een trustkantoor structureel niet in staat is aan de wettelijke normen te voldoen en er geen andere middelen openstaan om naleving af te dwingen, wenst DNB over meer mogelijkheden te beschikken om de vergunning in te trekken.
- DNB acht structuren die bewerkstelligen dat de anonimiteit van uiteindelijk belanghebbenden wordt bevorderd in het licht van de invulling van de poortwachtersfunctie niet wenselijk.
- DNB acht het uitbesteden van de compliance functie aan een externe partij een belemmering voor de internalisering van integriteit binnen een trustkantoor. DNB wenst verdere internalisering van integriteit binnen een trustkantoor voortaan via een geïntegreerde compliance functie te laten geschieden.

De Minister van Financiën heeft in reactie op de wetgevingsbrief van DNB laten weten het belang van goede regelgeving voor de trustsector te begrijpen en in overleg met DNB te zullen inventariseren waar de bestaande trustregelgeving aanpassing vereist.

De Wijzigingswet Financiële Markten 2016, die per 1 april 2016 in werking zal treden, bevat geen wijzigingen van de bij en krachtens de Wtt gestelde regels. Mogelijk zullen eventuele wijzigingen hun beslag krijgen in een voorstel voor de Wijzigingswet Financiële Markten 2017, die in overeenstemming met de gebruikelijke wetgevingscyclus in de loop van 2016 zal worden geconsulteerd. Partijen die zich zorgen maken over deze mogelijke uitbreiding van de eisen ten aanzien van de integriteit, doen er goed aan dit in het kader van die consultatie aan de orde te stellen.

➤ **Toezicht Vooruitblik 2016 van DNB: geïnternaliseerde integere cultuur**

In haar Toezicht Vooruitblik voor 2016 noemt DNB voor de trustsector als doelstelling een "geïnternaliseerde integere cultuur". DNB is in dat verband voornemens in het kader van themagericht onderzoek aandacht te geven aan onder meer de kwaliteit van de audit functie. Dat onderzoek zal zijn

FINNIUS

Vooruitblik 2016

gericht op het beoordelen en benchmarken van de kwaliteit van de auditfunctie bij een geselecteerd aantal trustkantoren. Het onderzoek zal in het eerste kwartaal van 2016 plaatsvinden en de bevindingen zullen in het tweede kwartaal worden teruggekoppeld.

DNB heeft eerder al geconcludeerd dat de integriteitsrisico's in de trustsector in haar ogen te hoog zijn en dat deze onvoldoende worden beheerst. In samenwerking met het ministerie van Financiën wordt nu, mede op verzoek van DNB in haar wetgevingsbrief 2015, gewerkt aan aanscherping van de Wtt en onderliggende regelgeving om onder meer de meest risicovolle activiteiten die trustkantoren uitvoeren te voorkomen of te beëindigen (zgn. *de-risking*). Tot die tijd zal DNB scherp toezien op de wijze waarop trustkantoren hun poortwachtersrol vervullen.

Trustkantoren doen er goed aan de integriteitsrisico's in kaart te brengen en waar nodig maatregelen te nemen.

DNB wijst verder op het belang van een goede transactiemonitoring met het oog op naleving van de sanctie- en anti-witwasregelgeving. Op basis van DNB-onderzoeken is gebleken dat onder meer bij trustkantoren deze controle niet altijd toereikend is. De aandacht van DNB zal bij trustkantoren specifiek uitgaan naar structuren die anonimiteit in de hand werken en daarmee het zicht op de herkomst of bestemming van geldstromen belemmeren.

➤ Klokkenluidersregeling

Het aangepaste wetsvoorstel Huis voor klokkenluiders is door de Tweede Kamer aangenomen en wordt op 9 februari 2016 plenair behandeld in de Eerste Kamer. Als de wet wordt aangenomen zal voor werkgevers bij wie in de regel ten minste 50 personen werkzaam zijn de plicht ontstaan om een klokkenluidersregeling te formuleren. Ook wordt een Huis voor klokkenluiders opgericht; een zelfstandig bestuursorgaan die zelfstandige bevoegdheden krijgt om te adviseren en onderzoek uit te voeren bij ondernemingen.

De wet Huis voor klokkenluiders treedt naar verwachting in de loop van 2016 in werking. Trustkantoren met meer dan 50 werknemers moeten vanaf dat moment voorzien in een klokkenluidersregeling.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

WETGEVING FINANCIËLE MARKTEN WAT IS IN 2016 BELANGRIJK VOOR UITGEVENDE INSTELLINGEN

ONDERWERPEN

[Prospectus verordening](#)
[Verordening marktmisbruik](#)
[Regulering van beleggingsobligaties](#)
[Kwartaalberichten](#)
[Kosten prospectus](#)
[Alternatieve prestatie maatstaven](#)

➤ Prospectus verordening

Op 30 november 2015 heeft de Europese Commissie het voorstel voor de nieuwe Prospectus verordening gepubliceerd. Deze verordening zal op den duur de huidige Prospectusrichtlijn (2003/71/EG) vervangen. Het voorstel is onderdeel van het meerjarige actieplan van de Europese Commissie om tot een Kapitaalmarktunie te komen. Uit de speech van Jonathan Hill - Europese Commissielid die zich bezighoudt met de Kapitaalmarktunie - volgt dat het voorstel voor de nieuwe Prospectus verordening ervoor zal zorgen dat het opstellen van een prospectus simpeler, sneller en goedkoper wordt. De belangrijkste veranderingen in de voorgestelde Prospectus verordening zijn:

- Minder belastende prospectusregels voor het MKB;
- De vrijstelling voor kleine emissies wordt verruimd;
- Secundaire emissies voor beursgenoteerde ondernemingen worden vergemakkelijkt;
- De samenvatting van het prospectus dient te worden beperkt tot maximaal 6 A4-pagina's;
- Versneld goedkeuringsproces voor uitgevende instellingen die op frequente basis emissies doen.

Naar verwachting treedt de verordening in werking in 2016. Uitgevende instellingen zullen 12 maanden na de datum van inwerkingtreding pas aan de regels in de Prospectus verordening te hoeven voldoen.

Wij hopen dat uitgevende instellingen en met name MKB-ondernemingen onder de toekomstige regels daadwerkelijk makkelijker toegang tot de kapitaalmarkten zullen krijgen en daar ook gebruik van zullen maken.

➤ Verordening marktmisbruik

De Verordening marktmisbruik (Verordening 596/2014), die vanaf 3 juli 2016 van toepassing zal zijn, vervangt de huidige regels ter voorkoming van marktmisbruik in de Wet op het financieel toezicht. De Verordening introduceert onder meer een verplichting voor uitgevende instellingen om uitstel van de publicatie van koersgevoelige informatie te melden aan de AFM. In onze optiek is dit des te meer reden om adequate maatregelen te treffen met betrekking tot het omgaan met de situatie waarin de publicatie van koersgevoelige informatie wordt uitgesteld.

➤ Regulering van beleggingsobligaties

In onze Vooruitblik 2015 informeerden wij u dat de wetgever had aangekondigd te gaan werken aan de nadere regulering van (beheerders van) instellingen die beleggingsobligaties aanbieden.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

Beleggingsobligaties zijn obligaties waarbij het opgehaalde geld gebruikt wordt om te beleggen. Wij begrepen recent van het ministerie van Financiën dat de voorbereiding van het relevante wetsvoorstel zich nog in een vroeg stadium bevindt. Voorlopig is het daarom nog lastig voor uitgevende instellingen om concrete voorbereidingen te treffen.

➤ Kwartaalberichten

Het Nederlandse wetgevingsproces rond de implementatie van de Wijzigingsrichtlijn Transparantie (Richtlijn 2013/50/EU) heeft vertraging opgelopen. Hierdoor is de door de richtlijn voorgeschreven datum van 26 november 2015 niet gehaald. Nu de implementatie later plaatsvindt dan gepland, blijft het huidige regime voorsnog van kracht. Dit roept de vraag op bij uitgevende instellingen of ze - kort gezegd - een kwartaalbericht uit moeten brengen over het eerste kwartaal van 2016. De AFM heeft in een bericht van 27 november 2015 laten weten dat zij op dit punt niet handhavend zal optreden, omdat voorzienbaar is dat de verplichting komt te vervallen.

Uitgevende instellingen kunnen er dus in de toekomst voor kiezen om kwartaalreportages achterwege te laten. Wij zijn benieuwd of dit ook het geval is. Mogelijk wordt er (ook) voor gekozen om de bestaande praktijk vrijwillig voort te zetten, omdat beleggers daaraan gewend zijn geraakt.

➤ Kosten prospectus

Per 1 januari 2015 gelden voor mkb-ondernemingen lagere tarieven voor de controle van het prospectus bij een emissie. Of een onderneming voor deze lagere tarieven in aanmerking komt, wordt bepaald op basis van de laatst vastgestelde jaarrekening. Dit levert in de praktijk problemen op, omdat niet alle ondernemingen op het moment van de aanvraag over een jaarrekening beschikken. Om die reden wordt in het Wijzigingsbesluit Financiële Markten 2016, die op 1 april 2016 in werking treedt, middels een wijziging van de definitie van mkb-onderneming onder meer verduidelijkt dat naast de ondernemingen die op grond van de laatst vastgestelde jaarrekening aan de criteria voldoen - ook ondernemingen waarvan nog geen jaarrekening is vastgesteld in aanmerking kunnen komen voor het mkb-tarief. Dit kan als de tegenwaarde van de effecten die met het prospectus worden aangeboden lager is dan € 25 miljoen.

➤ Alternatieve prestatie maatstaven

Op 30 juni 2015 en 5 oktober 2015 heeft ESMA richtsnoeren gepubliceerd over alternatieve prestatie maatstaven (APM). Deze richtsnoeren gelden met ingang van 3 juli 2016. APM's zijn financiële maatstaven van historische of toekomstige financiële prestaties die zich manifesteren in het optellen of aftrekken van bedragen bij de in de financiële overzichten gepresenteerde bedragen. Voorbeelden van APM's zijn bedrijfsresultaat, cash earnings, belasting, afschrijvingen en amortisaties, etc. De richtsnoeren bevatten een aantal beginselen die moeten worden nageleefd.

- APM's moeten op een heldere en leesbare wijze worden gedefinieerd;
- APM's moeten vergezeld gaan van betekenisvolle aanduidingen die hun inhoud en berekeningsgrondslag weerspiegelen;
- Er moet aansluiting worden gezocht tussen de APM's en de meest voor de hand liggende post, totaal of subtotaal;
- Het gebruik van APM's dient te worden toegelicht om inzicht te geven in de relevantie en betrouwbaarheid ervan;
- APM's mogen niet prominenter, nadrukkelijker of met meer autoriteit gepresenteerd worden dan direct uit de financiële overzichten voortvloeiende maatstaven;

FINNIUS

Vooruitblik 2016

- APM's dienen vergezeld te gaan van vergelijkende cijfers voor de overeenkomende voorgaande perioden;
- De definitie en berekening van een APM dient consistent te blijven in de tijd.

De richtsnoeren hebben tot doel het nut en de transparantie van in prospectussen of gereguleerde informatie opgenomen alternatieve prestatie maatstaven te bevorderen. Hiertoe wordt uitgelegd hoe de APM's moeten worden gepresenteerd. Naleving van de richtsnoeren bevordert de vergelijkbaarheid, betrouwbaarheid en/of begrijpelijkheid van APM.

De AFM heeft de markt geïnformeerd dat zij de richtsnoeren zal integreren in het prospectustoezicht en in het toezicht op gereguleerde informatie, waaronder jaarverslagen en halfjaarverslagen. Uitgevend instellingen doen er verstandig aan het komende half jaar alvast kennis te nemen van de richtsnoeren zodat zij bij inwerkingtreding niet voor verrassingen komen te staan.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

WETGEVING FINANCIËLE MARKTEN WAT IS IN 2016 BELANGRIJK VOOR VERZEKERAARS

ONDERWERPEN

[Solvency II in werking](#)

[DNB toezichtprioriteiten 2016](#)

[DNB guidance omtrent naleving Sanctiewet](#)

[Vrijstelling voor kleinere schade- en natura-uitvaartverzekeraars](#)

[Provisieverbod beleggingsverzekeringen per 1 april 2016](#)

[Vorbereiding op PRIIP-Verordening](#)

[Beloningsregels volledig van toepassing vanaf 1 januari 2016](#)

[EBA richtsnoeren met betrekking tot beloningsregels](#)

[Eed/belofte financiële sector: Einde overgangstermijn op 31 maart 2016](#)

[Mogelijke nieuwe wetgeving](#)

[Nazorg beleggingsverzekeringen](#)

[Uitbreiding reikwijdte overdrachtsregeling](#)

[Rapportage- en transparantieplichtingen voor effectenfinancieringstransacties](#)

[EIOPA consultatie Richtsnoeren terzake van “product oversight and governance”](#)

[Klokkenluidersregeling](#)

➤ **Solvency II in werking**

Op 1 januari 2016 is dan eindelijk Solvency II, het nieuwe, risicogebaseerde toezichtraamwerk voor verzekeraars, in werking getreden. Dat is gebeurd door het in werking treden op 1 januari 2016 van de volgende wetten en besluiten:

- de Wet implementatie Omnibus II-richtlijn (met uitzondering van een enkel artikel dat al in juli 2015 in werking trad);
- de Implementatiewet richtlijn solvabiliteit II (met uitzondering van enkele artikelen die al op 1 januari 2013 en 1 januari 2014 in werking zijn getreden); en
- het Implementatiebesluit richtlijn en verordening solvabiliteit II.

De implementatie van Solvency II zal in 2016 de volle aandacht hebben van DNB in het lopend toezicht. De toezichtthema's van DNB voor 2016 hangen dan ook voor een groot deel samen met Solvency II (zie hierna). Een recente ontwikkeling is dat de Europese Commissie begin december drie technische standaarden inzake Solvency II rapportages heeft aangenomen. Het betreft de technische standaarden inzake rapportages aan de toezichthouder, de openbaar te maken rapportages en de transparantievereisten voor toezichthouders. Officiële publicatie in het publicatieblad van de Europese Unie vond op 31 december 2015 plaats, waardoor vanaf dat moment de technische standaarden een direct bindende werking hebben. Met de aanneming door de Europese Commissie zijn de rapportagevereisten op basis waarvan verzekeraars met ingang van 2016 dienen te rapporteren (uiterlijk 20 weken na 1 januari 2016) definitief vastgesteld.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

➤ DNB toezichtprioriteiten 2016

DNB publiceerde in november 2015 haar toezichtprioriteiten voor het komende jaar. Voor verzekeraars bevat dit document een aantal relevante aankondigingen. Verzekeraars moet er rekening mee houden dat zij in 2016 zullen worden geconfronteerd met een groot aantal gerichte DNB-onderzoeken. Zo kondigt DNB onder meer aan dat zij in 2016 aan de volgende punten prioriteit zal geven:

- **Data kwaliteit:** DNB gaat onderzoeken of verzekeraars de benodigde verbeteringen op het gebied van *data quality* hebben doorgevoerd. In de optiek van DNB liet de kwaliteit van de Solvency-II-rapportages over 2015 nog te wensen over en kunnen verzekeraars met name de kwalitatieve toelichtingen verbeteren;
- **Sleutelfuncties / actuariële functie:** DNB gaat de kwaliteit van de inrichting en werking van de actuariële functie onderzoeken. Onder Solvency II verdwijnt de verplichte extern certificerende actuaaris en speelt de interne actuariële functie een cruciale rol bij het valideren van de technische voorzieningen;
- **Kapitaal- en dividendbeleid:** DNB gaat het kapitaal- en dividendbeleid van verzekeraars actief beoordelen met het oog op voldoen aan de nieuwe Solvency II solvabiliteitseisen;
- **Aanpassingen verdienmodellen:** DNB zal onderzoek doen naar de strategieën van verzekeraars om hun verdienmodellen aan te passen, onder andere door technologische ontwikkelingen;
- **Search for yield:** DNB zal een sectorbreed onderzoek doen naar mogelijke *search for yield*, onder meer door verschuivingen in asset allocatie in kaart te brengen;
- **Integriteitsrisico's bijkantoren:** DNB zal thema onderzoek doen naar integriteitsrisico's van bijkantoren;
- **Crisis- en resolutiekader:** DNB zal een crisis- en resolutiekader voor verzekeraars in Nederland ontwikkelen en dit onderwerp op de agenda in de EU zal zetten (zie hierna in meer detail);
- **Naleving Sanctiewet:** DNB zal nadere guidance geven over de wijze waarop verzekeraars de vereisten op grond van de Sanctiewet kunnen uitvoeren.

➤ DNB guidance omtrent naleving Sanctiewet

De naleving van de Sanctiewet door verzekeraars zal ook in 2016 weer volop de aandacht van DNB hebben. Afgelopen jaren is dit onderwerp steeds een belangrijk toezichtthema voor DNB geweest. Het eerste cross-sectorale onderzoek van DNB dateert van oktober 2014, gevolgd door vervolgonderzoeken in het eerste kwartaal van 2015 en november 2015. In de visie van DNB is met name de 'systematische integriteitsrisicoanalyse' (SIRA) het zwakke punt bij veel instellingen. Daarom zal DNB in de loop van 2016 met (cross-sectorale) guidance komen omtrent de naleving van de Sanctiewet.

➤ Vrijstelling voor kleinere schade- en natura-uitvaartverzekeraars

Sinds 1 januari 2016 is er een nieuwe vrijstelling beschikbaar voor schade- en natura-uitvaartverzekeraars met beperkte risico-omvang die aan bepaalde voorwaarden voldoen. Om voor de vrijstelling in aanmerking te komen, mogen de jaarlijkse bruto geboekte premie-inkomsten bijvoorbeeld niet meer bedragen dan EUR 2.000.000, en mogen de technische voorzieningen niet hoger zijn dan EUR 10.000.000. Schade- en natura-uitvaartverzekeraars die voldoen aan deze voorwaarden zijn vrijgesteld van DNB-toezicht. Deze vrijstelling betreft zowel de vergunningplicht als het doorlopende toezicht. Schade- en natura-uitvaartverzekeraars die van deze vrijstelling gebruik maken moeten dit aan hun polishouders mededelen. Daarnaast is het ook mogelijk om, ondanks dat aan de vrijstellingsvoorwaarden wordt voldaan, vrijwillig te kiezen voor DNB-toezicht en werkzaam te zijn met een SII Basic-vergunning. Dan zal de verzekeraar aan de daarvoor geldende vereisten moeten voldoen.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

Wij raden kleinere schade- en natura-uitvaartverzekeraars aan zo snel mogelijk na te gaan of zij aan de voorwaarden voldoen om van de vrijstelling gebruik te maken.

➤ Provisieverbod beleggingsverzekeringen per 1 april 2016

Vanaf 1 april 2016 is het op grond van het Wijzigingsbesluit Financiële Markten 2016 voor verzekeraars verboden nog langer provisies te ontvangen van een beheerder van een beleggingsinstelling of icbe ter zake van een beleggingsverzekering waarvan ingebrachte premies in de betreffende beleggingsinstelling of icbe worden belegd. Er is voorzien in overgangsrecht op grond waarvan voor individuele beleggingsverzekeringen die voor een bepaalde datum zijn gesloten eerbiedigende werking geldt. Voor pensioenverzekeringen die voor een bepaalde datum zijn gesloten is een overgangstermijn opgenomen tot en met 31 december 2020.

Als gevolg van het provisieverbod zullen verzekeraars terzake van beleggingsverzekeringen hun verdienmodel per 1 april 2016 moeten aanpassen.

➤ Vorbereiding op PRIIP-Verordening

De PRIIP-Verordening (1286/2014/EU) bevat voorschriften voor het ontwikkelen en in de retailmarkt aanbieden van zogenoemde *Packaged Retail and Insurance-based Investment Products* (PRIIP). PRIIP's vallen uiteen in twee categorieën: (i) verpakte *retail* beleggingsproducten en (ii) verzekeringsgebaseerde beleggingsproducten. Voorbeelden van PRIIP's zijn deelnemingsrechten in een beleggingsinstelling of icbe, levensverzekeringsovereenkomsten met een beleggingscomponent, gestructureerde producten en gestructureerde deposito's. De ontwikkelaar van een PRIIP moet een essentieel-informatiedocument (EBI) opstellen voor de retail beleggers, welke vervolgens door de verkoper (veelal een tussenpersoon) aan de klant verstrekt moet worden.

De PRIIP-Verordening is inmiddels aangenomen en zal op 31 december 2016 in werking treden. Dit betekent dat verzekeraars voor het einde van dit jaar een EBI voor de door hen ontwikkelde PRIIP's moeten hebben opgesteld en aan hun verkoopkanalen moeten hebben verstrekt.

➤ Beloningsregels volledig van toepassing vanaf 1 januari 2016

Op 7 februari 2015 trad de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (Wbfo) met terugwerkende kracht tot 1 januari 2015 (hoewel een arbeidsrechter onlangs anders oordeelde) in werking. De Wbfo bevat onder meer bepalingen met betrekking tot een beheerst beloningsbeleid voor verzekeraars, publicatieverplichtingen ten aanzien van dit beloningsbeleid, terugvordering en aanpassing van variabele beloningen en bepalingen over de hoogte en voorwaarden voor uitkeringen van vertrekvergoedingen. De meest in het oog springende bepaling van de Wbfo is de begrenzing van de maximale variabele beloning tot 20% van de vaste beloning (de zogenoemde 20%-bonuscap). Deze bonuscap (maar ook het verbod op gegarandeerde variabele beloning en de bepaling over de maximale vertrekvergoeding) kent een zeer breed bereik en weinig uitzonderingen. De Wbfo bevat eerbiedigende werking van één jaar voor financiële verplichtingen met betrekking tot variabele beloningen die op 1 januari 2015 al bestonden. Deze overgangperiode is op 1 januari 2016 dus afgelopen. Dit betekent dat vanaf 1 januari 2016 verzekeraars in principe geen variabele beloningen meer kunnen toekennen van meer dan 20%.

➤ EBA richtsnoeren met betrekking tot beloningsregels

Voor de invulling van het beloningsbeleid van verzekeraars is de Regeling beheerst beloningsbeleid Wft 2014 (Rbb) van groot belang. De Rbb is van toepassing op verzekeraars. De Rbb vormt de implementatie

FINNIUS

Vooruitblik 2016

van beloningsregels uit de Capital Requirements Directive (CRD IV). De European Banking Authority (EBA) heeft ten aanzien van deze regels in 2010 Richtsnoeren ten aanzien van beheerst beloningsbeleid opgesteld. Deze Richtsnoeren zijn van toepassing bij de uitleg van de Rbb door DNB.

Op 21 december 2015 publiceerde de EBA de definitieve nieuwe Richtsnoeren ten aanzien van beheerst beloningsbeleid van banken en beleggingsondernemingen. Eén van de voor de markt meest belangrijke onderwerpen die aan bod komt is het beginsel van proportionaliteit. Dit beginsel is momenteel vervat in CRD IV en bepaalt dat een instelling met inachtneming van grootte, interne organisatie en aard, reikwijdte en complexiteit van de activiteiten, de beloningsregels moet toepassen. Tot nu toe werd dit door de markt zo geïnterpreteerd dat instellingen onder omstandigheden, gelet op hun specifieke profiel, bepaalde regels niet konden toepassen. Na een onzekerheid van enige maanden als gevolg van een voor de markt ongunstige EBA-opinie over proportionaliteit, stelt EBA voor de oorspronkelijke visie op proportionaliteit zoals neergelegd in de huidige richtsnoeren te continueren en de CRD daarop aan te passen/te verduidelijken. De nieuwe Richtsnoeren bevatten interpretaties over verschillende onderwerpen, zoals governance, het uitbetalen van variabele beloning in financiële instrumenten en het toepassingsbereik van de beloningsregels binnen groepen met meerdere financiële ondernemingen.

DNB heeft aangegeven de door EBA op te stellen Richtsnoeren in Nederland toe te zullen passen in het kader van het toezicht op de naleving van de Rbb (en dus ook op alle verzekeraars). De nieuwe Richtsnoeren moeten vanaf 1 januari 2017 worden toegepast en worden geïmplementeerd in het beloningsbeleid van verzekeraars.

➤ **Eed/belofte financiële sector: Einde overgangstermijn op 31 maart 2016**

Per 1 april 2015 is de kring van personen die de eed/belofte ('bankierseed') moeten afleggen uitgebreid naar alle personen die in Nederland onder verantwoordelijkheid van de verzekeraar werken en:

- (i) wier werkzaamheden het risicoprofiel van de verzekeraar wezenlijk kunnen beïnvloeden; of
- (ii) die direct klantcontact hebben.

Medewerkers moeten deze eed/belofte in beginsel binnen 3 maanden na indiensttreding afleggen. Bij de inwerkingtreding van deze uitbreiding was echter voorzien in een overgangsregeling voor bestaand personeel: personen die onder de reikwijdte van de uitbreiding vallen en op 1 april 2015 al bij de verzekeraar werken, dienen op uiterlijk 1 april 2016 de eed of belofte af te leggen (maar alleen voor zover die personen gedurende 2016 werkzaam blijven bij of onder verantwoordelijkheid van de verzekeraar). Het is daarom van belang dat verzekeraars ervoor zorgen dat deze personen de eed/belofte uiterlijk op 1 april 2016 hebben afgelegd.

➤ **Mogelijke nieuwe wetgeving**

DNB en het ministerie van Financiën hebben veel wensen geuit voor toekomstige wetgeving voor verzekeraars. Wanneer en of deze wensen gerealiseerd zullen worden is nog niet duidelijk, maar vanwege de relevantie vermelden wij hieronder enkele wetgevingswensen die voor de praktijk belangrijk zijn:

- DNB en het ministerie van Financiën kijken momenteel naar een mogelijke uitbreiding en versterking van het huidige instrumentarium ten aanzien van herstel en afwikkeling van (insolvente) verzekeraars. Verzekeraars zouden dan verplicht worden om een voorbereidend crisisplan waarin in elk geval de impact van de UFR (*Ultimate Forward Rate*) wordt opgenomen, en een resolutieplan op te stellen.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

- Sinds de implementatie van de Interventiewet voorziet de Wet op het financieel toezicht (Wft) erin dat aandelen die zijn uitgegeven door een verzekeraar op grond van een door de rechtbank goedgekeurd overdrachtsplan kunnen worden overgedragen. DNB wil dat in de Wft wordt opgenomen dat een overdrachtsplan tevens betrekking kan hebben op de overdracht van zeggenschapsrechten die zijn verbonden aan aandelen (certificaten van aandelen).

➤ Nazorg beleggingsverzekeringen

Op dit moment wordt vanuit de overheid terzake van de beleggingsverzekeringenproblematiek vooral de nadruk gelegd op de nazorg voor klanten met een beleggingsverzekering. Om dit beleid kracht bij te zetten is in de zomer van 2015 de verplichting voor verzekeraars om klanten met een beleggingsverzekering te activeren in de Nadere Regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen (NRGfo) vastgelegd. Activeren wil zeggen de inspanningen van de levensverzekeraar om zijn cliënten een weloverwogen keuze te laten maken tot voortzetting, wijziging of stopzetting van hun beleggingsverzekering. Dit activeren van cliënten vindt bij voorkeur plaats via een hersteladvies aan de cliënt. De deadline voor het activeren van klanten met een pensioengebonden of een hypotheekgebonden beleggingsverzekering verstrijkt op 31 december 2016. Het vereiste resultaat behorend bij deze deadline is door de AFM eind oktober in haar rapport Rapportage Nazorg beleggingsverzekeringen gespecificeerd.

Het is van belang dat verzekeraars eind 2016 aan de gestelde deadlines hebben voldaan. Dat zal een punt van aandacht blijven in het toezicht door de AFM het komende jaar.

➤ Uitbreiding reikwijdte overdrachtsregeling

De Wijzigingswet financiële markten 2016 voorziet erin dat DNB een overdrachtsregeling als bedoeld in de Interventiewet ook toe kan passen op de holding of moedermaatschappij van een verzekeraar, in plaats van alleen op de in moeilijkheden verkerende verzekeraar zelf. De BRRD (*Bank Recovery and Resolution Directive*) heeft dit ook voor banken en beleggingsondernemingen geïntroduceerd maar omdat verzekeraars niet onder de BRRD vallen, moest dit, om dit gelijk te trekken, separaat worden geregeld. Per 1 april 2016 zal het dus onder voorwaarden mogelijk zijn dat DNB een overdrachtsplan voorbereidt ten aanzien van de moedermaatschappij van een Nederlandse verzekeraar, mits die moeder haar zetel in Nederland heeft. Er moet aan drie voorwaarden zijn voldaan wil DNB hiertoe over mogen gaan:

- Op de eerste plaats moeten er ten aanzien van de verzekeringsdochter tekenen zijn van een gevaarlijke financiële ontwikkeling, die naar verwachting niet voldoende of niet tijdig ongedaan kan worden gemaakt.
- Daarnaast moet óf de moedermaatschappij zelf voldoen aan het hiervoor bedoelde criterium óf moet de situatie waarin de verzekeringsdochter verkeert een bedreiging voor de groep vormen.
- Tot slot moet de overdracht van activa of passiva van de moedermaatschappij of door de moedermaatschappij uitgegeven aandelen nodig zijn voor de afwikkeling van haar verzekeringsdochter of de groep als geheel.

➤ Rapportage- en transparantieplichtingen voor effectenfinancieringstransacties

Op 12 januari 2016 treedt de Europese verordening betreffende de rapportage en de transparantie van effectenfinancieringstransacties gefaseerd in werking. De verordening ziet op *securities lending* en grondstoffenleningen, (*reversed*) *repurchase agreements*, kooptransacties met wederverkoop of verkooptransacties met wederinkoop en margeleningstransacties. De belangrijkste bepalingen in de verordening zien op:

FINNIUS

Vooruitblik 2016

- het monitoren en rapporteren van het ontstaan van systeemrisico's in het financiële systeem in verband met effectenfinancieringstransacties (inwerkingtreding is afhankelijk van de inwerkingtreding van de ESMA technische reguleringsnormen, op dit moment nog onbekend);
- het verstrekken van informatie over dergelijke transacties aan beleggers wier activa bij de transacties worden gebruikt (informatieverstrekking in periodieke verslaggeving van toepassing met ingang van 13 januari 2017, informatieverstrekking in precontractuele informatie van toepassing met ingang van 13 juli 2017);
- herbeleningsactiviteiten, het door financiële instellingen hergebruiken van door hun cliënten verstrekte zekerheden (met ingang van 13 juli 2016 van toepassing).

Voor partijen die effectenfinancieringstransacties hebben uitstaan die zijn gesloten vóór de datum van inwerkingtreding is van belang om te controleren of de resterende looptijd meer dan 180 dagen bedraagt. In dat geval is bovenstaande rapportageverplichting van toepassing. Daarnaast is het van belang om er bij hergebruik van ontvangen zekerheden alert op te zijn dat in de onderliggende documentatie wordt vastgelegd onder welke voorwaarden hergebruik mogelijk is en dat daar uitdrukkelijk toestemming voor is verleend door de verstrekkeende partij.

➤ **EIOPA consultatie Richtsnoeren terzake van “product oversight and governance”**

In oktober 2015 is EIOPA een consultatie begonnen terzake van “preparatory Guidelines on product oversight and governance arrangements by insurance undertakings and insurance distributors.” Deze consultatie hangt samen met de implementatie van de *Insurance Distribution Directive* (voorheen werd deze richtlijn ook wel *Insurance Mediation Directive II*, oftewel IMD II, genoemd) waarvan op dit moment de verwachting is dat zij in 2018 wordt geïmplementeerd. De consultatie bevat richtsnoeren voor nationale toezichthouders, die betrekking hebben op zowel verzekeraars als verzekeringstussenpersonen. De consultatie heeft betrekking op interne processen om verzekeringsproducten op de markt te brengen en om ervoor te zorgen dat de producten passen bij de personen die deze aanschaffen. De consultatietermijn sluit op 29 januari 2016.

➤ **Klokkenluidersregeling**

Het aangepaste wetsvoorstel Huis voor klokkenluiders is door de Tweede Kamer aangenomen en wordt op 9 februari 2016 plenair behandeld in de Eerste Kamer. Als de wet wordt aangenomen zal voor werkgevers bij wie in de regel ten minste 50 personen werkzaam zijn de plicht ontstaan om een klokkenluidersregeling te formuleren. Ook wordt een Huis voor klokkenluiders opgericht; een zelfstandig bestuursorgaan die zelfstandige bevoegdheden krijgt om te adviseren en onderzoek uit te voeren bij ondernemingen.

De wet Huis voor klokkenluiders treedt naar verwachting in de loop van 2016 in werking. Verzekeraars met meer dan 50 werknemers moeten vanaf dat moment voorzien in een klokkenluidersregeling.

FINNIUS

Vooruitblik 2016

DISCLAIMER

In deze Vooruitblik signaleren wij bepaalde ontwikkelingen voor 2016. Deze Vooruitblik bevat geen compleet overzicht van alle relevante toezichtregels voor de hierin genoemde financiële ondernemingen. Deze Vooruitblik is dan ook niet bedoeld als een juridisch advies. Wij zijn niet aansprakelijk voor enige schade die voortvloeit uit het gebruik van deze Vooruitblik.

Voor informatie over het verwerken van uw persoonsgegevens verwijzen wij naar onze Privacy Policy op www.finnius.com.

Op alle rechtsbetrekkingen van Finnius advocaten B.V. zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. Daarin is onder meer een beperking van aansprakelijkheid opgenomen. De algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de griffie van de rechtbank Amsterdam en te raadplegen op www.finnius.com.